

2012 m. lapkričio 9 d., penktadienis

Nr. 40 (1008) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

2

In memoriam Eugenijai Pleškytei

3

Vilniaus mažojo teatro spektaklis vaikams

4

Pokalbis su aktoriumi Mariam Repšiu

Vlado Urbanavičiaus skulptūros

8

"Scanoramos" viešnia – Ulrike Ottinger

9

Emmanuelle Riva apie vaidmenį „Meilėje“

Stasys Ušinskas. „Pavasaris“. Plafono Kauno Aviatorių namams projektas (?). Apie 1937 m.

T. KAPOČIAUS NUOTR.

„Pergalės“ saldainių viršelis pas advokatus

Paroda „Ne vien grožis. Moters atvaizdas LAWIN kolekcijoje“

Monika Krikštopaitė

Paroda surengta minint advokatų kontoros LAWIN 20-metį. Didžiojoje Nacionalinės dailės galerijos salėje pristatyta tik dalis gausios kolekcijos, kuri vis papildoma su Lietuva kaip nors susijusių kūrėjų darbais. Rinkinį atsijoti turėjo padėti tema – moters atvaizdas, o struktūros priduoti – smulkesnis teminis grupavimas. Šio grandiozinio darbo: peržiūrėti, tyrinėti kolekciją ir sukurti patrauklų pasakojimą įmėsi dailėtyrininkė Giedré Jankevičiūtė, ekspozicijos architektūra rūpinosi Rokas Kilčiauskas („Processoffice“).

Susirinkusius į du iškilmingus atidarymus malonai nustebino tai, kaip profesionaliai gali atrodyti eksponicija, sudėliota iš tokų įvairių laikotarpiai ir tokios netolygios vertės darbų. Dailėtyrininkės tarpusavyje juokavo, kad taip atsiskleidžia mūsų profesijos galia. O kaip teigia renginį priglobusios institucijos darbuotojai, parodų budėtojai net konkuravo dėl galimybės kuo daugiau laiko praleisti šioje įtraukiančioje ekspozicijoje. Ir aš galiu patikinti, kad parodos tékmė (sklandumas) ir visuma (minties ir vaizdo) suvaldyta kuo puikiausiai: įtikinai suskirsta, atskiriems skyriams ir beveik kiekvienam autorui skirti

tekstai pasibuvimą ekspozicijoje parverčia prasmingo pasakojimo išgyvenimui.

Trumpai tariant, rinkinys, sudarytas anaipolt ne vien iš šedevrų, G. Jankevičiūtės dėka virto intelektualiniu šedevru, kurį aplankytu turėtų kiekvienas daile besidomintis, o ypač besitikintis ja susidomėti asmuo. Todėl ypač nuvylė LAWIN Vilniaus kontoros vadovaujančio partnerio Rolando Valiūno mėginimas per parodos atidarymą paręsti renginio temą („nes moterys yra gražū“) ir ypač profesionalių

NUKELTA | 6 PSL.

Žvaigždės šviesa

Eugenija Pleškytė (1938–2012)

Eugenija Pleškytė, be abejo, buvo pirmoji lietuvių kino žvaigždė. Jos klasikiniai veido bruožai vertė prisiminti Gretą Garbo ir kitas nebylaus kino gražuoles, šviesių akijų žvilgsnis trikdė net kino kameras, gražus kūnas kartais atrodė monumentaliai, nors tai, žinoma, apgauliė, nes kinas, kaip ir scena, pakelia smulkaus sudėjimo aktores ant savo iškilių koturnų. Ir teatre, ir kine Pleškytė švietė tolimos žvaigždės spindesių.

Pirmąkart ypatingą aktorės kogeniškumą atskleidė „Kanonada“ (rež. Raimondas Vabalas, Arūnas Žebriūnas, 1960). Filmas pasakojo apie tai, kaip į užminuotų laukų supamą kaimą po karo sugrižta karinę milinę dėvinti mokytoja Dovilė. Jos laukia tusti namai, žinia apie nužydutus tévus, susitikimas su kadaise mylėtu vaikinu, tapusių žudiku. Pleškytės Dovilei tenka iš esmės vyriškas vaidmuo – susidoroti su priešais ir priversti kaimiečius pradėti naują gyvenimą. Filmo dramatizmas buvo kuriamas pasitelkus šviesos ir tamsos kontrasto principą, o Pleškytės moteriškumas ir grožis pirmiausia turėjo pabrėžti, kad gėris neišvengiamai nugali blogi.

Debiutinis vaidmuo, manau, nulėmė ir vėlesnius aktorės vaidmenis kine. Pleškytei tekdavo stiprios, valingos, likimo nelepinamos moterys, tiksliau, aktorės talentas lėmė, kad vyriškų istorijų pakraščiuose atsidūrusios jos herojės netikėtai tapdavo savotišku filmo atpažinimo ženklu. Tačiau tokią moterų, ypač lietuvių kine, nebuvu daug, Pleškytės grožis – pernelyg ryškus ir klasikinis, kad ją galėtum paveldinti kaimyne ar bendradarbe, su kuria malonu paliežuauti. Trum-pai tariant, ji neatitiko paprastos

V. RADZEVIČIAUS NUOTR.

sovietinės moters parametru, aktorės temperamentas pernelyg krito į akis. Gal todėl toks ypatinges aktorės karjeroje buvo vaidmuo Jaunimo teatre pastatyame Agnieszko Osieckos „Trešnį skomyje“. Studijų metais žiūrėjau spektaklį bene dešimt kartų – Pleškytė ne tik dainavo ir šoko. Ji sugebėjo pertekli šiuolaikinės moters esmę, meistriškai pasinaudodama pjesei ironija ir dviprasmiškumu. Teatre jos vaidmenys vis dėlto buvo įvairi.

Pleškytei dažnai tekdavo šaltų gražuolių užsieniečių vaidmenys lietuvių ar įvairių sovietinių kino studijų filmuose – anglų aristokratės Gycio Lukšo „Anglų valse“ (1982), Samsono Samsonovo „Gryna angliskoje žmogžudystėje“ (1976) ir Vadimo Derbeniovo „Mo-

teryje baltais rūbais“ (1981), Prūsijos ūkininkės Marleno Chucijevos „Buvo gegužė“ (1969). Aktorė tai akivaizdžiai slégė, nes, regis, jos stichija buvo ne šaltos gražuolės, o gyvos, temperamentingos moterys, metančios iššūkį likimui. Tokia yra jos Morta Algimanto Puipos filme „Velnio sėkla“ (1979), kur Pleškytė, atrodytų, net smalsiai žvelgia į negalios ir raukšlių išvagotą savo herojės veidą filmo finale. Almanto Grikevičiaus „Fakte“ (1980) Pleškytės Karolina nedingo gausioje filme veidu ir likimų mozaikoje. Jos Ingrida Raimondo Vabalos filme „Laiptai į dangų“ (1966) – neįtikėtinai tikslus tarpukario inteligenčių, pokario Lietuvoje bandančios išsaugoti savo socialinio sluoksnio vertėbes, portretas. Pleškytei visa- da pavykdavo kelias gestais ar

žvilgsniais atskleisti herojės gyvenimą, tai, kas vyko prieš prasideant filmo veiksmui. Tokia jos Ele- na Marijono Giedrio „Nesėtų rugių žydėjime“ (1978) ar filmo titruose tiesiog žmona įvardyta Algirdo Aramino „Ilgos kelionės prie jūros“ (1976) herojė, ar senstanti vieniša Albina Henriko Šablevičiaus filme „Mažos mūsų nuodėmės“ (1979).

Bet būtent Pleškytei teko suvaidinti bene erotiškiausią (ar sadomazochistiškiausią) lietuvių kino sceną – Raimundo Vabalos filme „Akmuo ant akmens“ (1971) jos našlė baudžiauninkė išdidžiai ir, be abejo, provokuojamai atkiša nuogą užpakalį ją nuplakti pasirengusiam budeliui ir net apsimeta patirianti malonumą. Aktorė nevengė ir autoparodijos – 1975 m. filme „Atplido diena“ (rež. Algimantas Puipa, Stasys Motiejūnas) ji suvaidino valdingą, aistringą avantiūristę smulinkę, kurios temperamentą demonstratyviai pabrėžė juodi kaip varno sparnas herojės plaukai.

Aktorės kino likimas liudija net tai, kad moterys lietuvių kine buvo tik vyriškų dramų fonas, bet ir tai, kad daugiausia vaidmenų tekdavo jaunoms, tik pradedančioms karjerą aktorėms. Keturiadescimtmetyems jau likdavo motinų ir vienius nelaimėlių vaidmenys. Pleškytės filmografijoje – per 30 vaidmenų, pažvelgus į vaidmenų sąrašą, jis atrodo ilgas ir solidus, bet greitai supranti, kad Jame ne tiek daug pagrindinių: Pleškytė yra tik herojaus partnerė, o ne filmo istorijos centras. Marijono Giedrio istorinėje dramoje „Herkus Mantas“ (1972) aktorė suvaidino Mortą. Ištikima žmona vokietė pabrėžia kontrastą tarp senosios pagonių kultūros ir

krikščionių civilizacijos, papildo pagrindinio herojaus vidinį portretą. Bet Pleškytei nereikia žodžių, kad išreikštū Mortos tragediją – jos bėgimas ką tik pasibaigusio mūšio lauku, tarp lavonų tikintis rasti gyvą vyra – viena išpūdingiausią sceną lietuvių kine. Net Almanto Grikevičiaus dramoje „Sadūto tūto“ (1974), kur jai teko dramaturgiškai bene nuosekliausias vyro neištikimybę skaudžiai išgyvenančios Marijos vaidmuo, galiausiai ima dominuoti vyriškos dramos.

Pleškytė ir scenario, ir kine, ir gyvenime visada mokėjo atremti smūgius, kaip sakoma teatre, išlaikytiesi nugara. Dabar šis posakis, regis, jau pamirštas. Bet Pleškytė siųs savybę išsaugojo, kaip, beje, ir vos juntamą žemaitišką akcentą. Jos didelė šeima neįvengė pokario Lietuvos dramų, brolis, kapitonas Jonas Pleškys, pabėgo į Vakarus ir tapo populiarus romano bei filmo prototipu, – sovietmečiu tai taip pat buvo juoda žymė, su kuria reikėjo gyventi. Devintajame dešimtmetyje aktorė išvyko į JAV, ten ištėjėjo. Po vyro mirties grįžo į Lietuvą. Ko gero, Pleškytės nenoras dalyvauti lietuvių masinės kultūros balaugane taip pat kilo iš visų gyvenimą saugoto vidinio orumo ir savo vertės suvokimo. Grįžusi į neišsižadėjė teisės ir pareigos būti savimi. Iš ryškiai apšvietė lietuviškos nūdienos sceną ji pakilo tik kartą – atsiimti už gyvenimo nuopelnus jai skirtos „Auksinės gervės“.

Astronomai tvirtina, kad mirusios žvaigždės šviesa matyt dar keilis šimtus metų. Eugenijos Pleškytės šviesa lietuvių kine pernelyg ryški, kad išblėstu.

ŽIVILĖ PIPINYTĖ

Kūrybos išpažintis

Šlapelių muziejaus meninės iniciatyvos

Daiva Šabasevičienė

Marijos ir Jurgio Šlapelių namas-muziejus, įsikūręs Pilies gatvėje, tampa vis pastebimesnis ne tik muziejinės, bet ir teatriniės bei muzikinės Vilniaus veiklos žemėlapynė. Tai labai primena atgaivintą lietuviškų vakarų tradiciją.

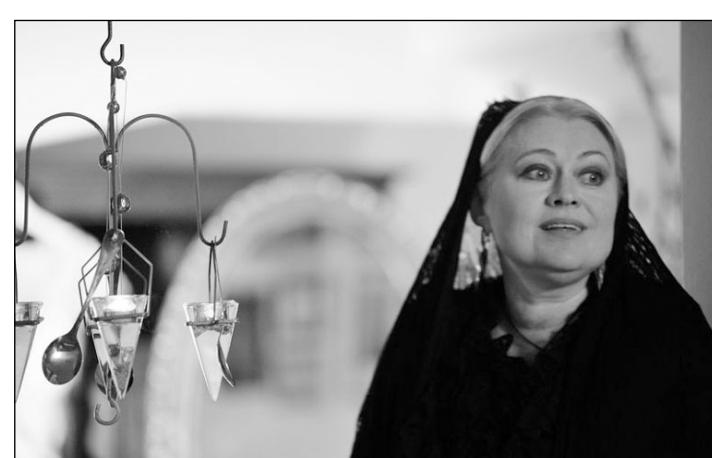
Daktaras Jurgis Šlapelis ir jo žmona Marija – tautinio atgimimo veikėjai, paskyrę gyvenimą gimtiosios kalbos bei Lietuvos neprisklubomis puoselėjimui ir saugojimui. J. Šlapelis (1876–1941) – gydytojas, kalbininkas, Lietuvos mokslo draugijos narys, pedagogas, žodynų sudarytojas ir leidėjas, vertėjas, visuomenės veikėjas, o M. Pia-sekaitė-Šlapelienė (1880–1977)

1906 m. įsteigė lietuvišką knygyną – lietuviybės židinių, veikusų carinės, kaizerinės ir lenkų okupacijos metais. Ji buvo pirmosios lietuviškos operos „Birutė“ pagrindinio vaidmens atlikėja, aktyvi pirmųjų saviveiklinių muzikos vakarų ir lietuviškų spektaklių dalyvė. Iki Didžiojo Vilniaus seimo (1905) šiame name rinkdavosi Neprisklausomybės kūrėjai: J. Basanavičius, J. Jablonskis, J. Vaižgantas, pas Šlapelių lietuvių kalbos mokytois ateidavo M. K. Čiurlionis – jis grodavo pianinu, kuriuo ir šiandien grojama. Net sakoma, kad žodži „sostinė“ sukurė Šlapelis.

Šiandien Šlapelių muziejus tarsi pratęsia šių kultūros veikėjų veiklą. Kai vos ne kasdien vyksta dide-

liais pinigais „kvepiantys“ renginiai, Šlapelių namai kviečia į šiltus, nuoširdžius, kameriškus vakarus. Muziejaus direktoriė Jolanta Paškevičienė ir vyriausioji rinkinių saugotoja Danguolė Žemaitytė, kaip ir jų pirmatai, atveria duris siūlantiems naujas idėjas.

Aktorės Eglės Tulevičiūtės iniciatyva paskutinėmis spalio dienomis muziejuje buvo parodytas spektaklis „Post Scriptum“ pagal Miguelio Delibeso Setieno romaną „Penkios valandos su Mariju“. Idėjos autorė, režisierė ir Karmenos vaidmens atlikėja E. Tulevičiūtė pakvietė profesionalią flamenko solistę Brigitą Bublytę, ši ne tik šoko ir dainavo, bet ir sukūrė įdomią muzikinę spektaklio partitūrą. Žiūrovai

Eglė Tulevičiūtė spektaklyje „Post Scriptum“

galėjo pabuvoti paslaptinguose laibintuose ir dalyvauti priėmimė, prasidėjusiam autentiškame XV a. rūsyje, kurį flamenko klubo „Tientos“ šokėjos Eglė Afanasjeva, Ilona Čibirienė, Marina Golubeva, Virginija Laurinaitienė, Sonata Tamšauskienė ir Rita Valančiūtė sušildė aistringu šokiu labiau nei ispaniškas vynas. Paskui veiksmas persikelė į mažutį vidinį kiemą – čia Vé-

linių išvakarese visi galėjo uždegti žvakeles Šlapelių atminimui ir senasis mediniai laiptais pakilo į autentiškais šeimininkų baldais apstatytus kambarius, tapusių „Post Scriptum“ dekoracijomis.

Prieš tryliai metų Lietuvos na-

cionaliniame dramos teatre su-

rengtame „Moterų forume“ Eglė

NUKELTA Į 3 PSL.

Kas tas Hemulis?

Vilniaus mažojo teatro spektaklis vaikams

Ramunė Balevičiūtė

Jau keletą metų iš eilės Vilniaus mažasis teatras kiekvieną lapkritį išleidžia po premierą vaikams. Spektaklis „afidirba“ šventinį maratoną, o paskui arba prigija repertuare, arba ne. Šiuo metu absolutus VMT vaikiškojo repertuaro favoritas – pernai Evaldo Jaro beveik vien su vyriška aktorių-improvizatorų komanda sukurtas spektaklis „Mama katinas“. Po režisierės Olgos Lapinos spektaklio premjeros tapo aišku – „Brangusis atrakcionų parko dėdė“ jam sudarys rimtą konkurenciją.

Visi Mažojo teatro spektakliai vaikams skirtinti; skirtumus lemia ir literatūrinė medžiaga (jei ji yra), ir režisierius braižas bei darbo metodai. Tačiau vienas dalykas sieja visus spektaklius – tai į improvizaciją linkusi aktorių vaidyba. Sąlyginai šią ypatybę galima pavadinti Rimo Tumino vaidybos mokykla, bet atrodo, kad ryškų antspaudą mestro auklėtiniam yra uždėjęs specifinis „Kito kampo“ improvizacijos stilius. Jis ypač atpažįstamas „Mamos katino“ vaidinime. Todėl naujajame spektaklyje ypač malonai nustebino „kitokie“ teatro aktoriai Edmundas Mikulskis, Ilona Kvietkutė, Jokūbas Bareikis, Vytautas Rumšas jaunesnysis ir Kirilas Glušajevas. Akivaizdu, kad darbas su Olga Lapina – itin sąžiningai į savo profesiją žiūrinčia jauna, bet jau pripažinta ir apdovanota režisierė – juos profesiškai praturtino.

„Brangusis atrakcionų parko dėdė“, sukurtas pagal garsiosios Tove's Jansson apskrymą „Hemulis, kuris mėgo tylą“, pirmiausia imponeuoja būtent profesionalumu ir auksčia scenine kultūra. Spektaklio estetika minimalistinė, glostanti akį

subtiliu skandinavišku koloritu – ją sukūrė dailininkas Marijus Jacobskis. Negali neįvertinti ir sudėtingos, skrupulingai tikslios muzikinės partitūros, kuriai turi paklusti ir aktorių vaidyba (kompozitorius Artiom Tulčinskij). Olga Lapina puikiai valdo spektaklio formą, tempą ir ritmą, tiksliai formuluoja užduotis aktoriams ir sugeba skaidriai perteikti savo režisūrinius sprendimus.

Aš, kaip ir režisierė, esu didelė skandinavų literatūros vaikams, ir ypač Tove's Jansson, gerbėja. Man rašytojos sukurtos „epopėjos“ apie Trolius Mumius esmę sudaro jos pačios pasakyta frazė: „Šitokio pasaulio savo širdies gelmės trokštata kiekvienas iš mūsų“. Tai reiškia, kad knygose sukurtas fantastinių būtybių pasaulis, jų santykiai labai primena tikrovę, tačiau yra nepaprastai gražūs, o kiekvienas, net pats ekscentriškiausias personažas yra geraširdis arba tiesiog tikras, nesistengiantis apsimesti kuo nors kitu. Čia nėra – kaip pasakose – protagonistų ir antagonistų, tik skirtingo būdo ir skirtingų pažiūrų veikėjai. Net pats baisiausias – Mora, skleidžianti ledinį šaltį – yra ne bloga, o tik liūdna ir vieniša. Toks „kitoks“ yra ir Hemulis – atsiskyrėliško ir melancholiško būdo svajoklis, prisibijantis linksmuoju ir rėksniu, bet dirbantis atrakcionų parke, nes nedrįsta atsakyti savo triukšmingiemis giminaičiams, kuriems viskas ir visada yra ok. Man „Hemulis, kuris mėgo tylą“ yra istorija apie tai, kad svajonė gali išspildyti visiškai kitaip, nei tikies. Dar apie tikrą draugystę ir kūrybos džiaugsmą. Visa tai yra ir Olgos Lapinos spektaklyje, tik acentai čia sudėlioti kiek kitaip.

Edmundo Mikulskio vaidinamas Hemulis yra švelnios sielos, bet vis

dėlto šiek tiek paranojikas ir egoistas. Jis nemyli vaikų, todėl šiemis tenka užsimaskuoti (nežinau, ar daug 4–8 metų vaikų, kuriems skirtas spektaklis, suprantą žodį „kamufliažas“), kad išsiviliotų jį iš tylos parko. Jansson apskrymė Hemulis jaučiasi svetimas ir nesuprastas savo giminaičių, tačiau puikiai sutaria su vaikais – nors jų bendravimas ir nestandardinis, vaikiškai nenusaldintas. Režisierė giminaičius ir vaikus sutapatinā, taip išryškindama vienareikšmę priešprieštarą tarp pašlesiu linksmuoju ir ramybės besiūlginčio vienšiaus. Akivaizdu, kad vaikams-giminaičiams Hemulio reikia labiau nei jam jū. Hemuliu pasitraukus į tylos parką, vaikai visai netenkia ūpo ir siekia žūbtūt susiražinti „brangujį atrakcionų parko dėdė“. Užtat Hemuliu vaikų ilgesys – nė motais. Gražiai ir originaliai režisierė suvalgojo parodytį, kaip Hemulis atsigauna ir „suvaikėja“ tylos parke: an balto didžiulio skėčio projektuojuamas tikrame Vilniaus parke nufilmuotas vienšiaus dūkimas.

Na taip, galų gale Hemulis neatnispuria vaikams ir sutinka grįžti bei suremontuoti lietus sugadintus atrakcionus. Na taip, turbūt todėl, kad yra geros širdies. Bet kaip tuomet suprasti spektaklio „moralą“? Ar Hemulis ir vaikai-giminaičiai suprato šiek tiek daugiau vieni apie kitus? Ar išmoko pagarbos ir tolerancijos pamoką? O gal viena pasutinių spektaklio scenų, kai Hemulis pagaliau džiaugsmingai pasiduoda vaikų bandymams įtrauktą į orkestrėlio šešmą, reiškia, kad iš tikrujų jis mėgsta linksmynes, tik buvo iškalbėjęs tylos pomėgi? Nežinia. Jansson apskrymė Hemulis išleidžia į tylos parką vaikus, kad išpildytų ir jū, ir savo sva-

„Brangusis atrakcionų parko dėdė“

D. MATVEJEVO NUOTR.

jonę – sukurta kažka panašaus į stebuklingą lėlių spintą. Siekdami suteiktį vienim kitiems džiaugsmo, jie tampa laimingi...

Taip pat, mano manymu, ne visiškai pasiteisino režisierės pritaikytas „teatro teatre“ principas. Žinoma, smagu, kai spektaklis prasideda dar prieš spektaklį. Hemuliu paskelbus: „Trečias skambutis!“, į teatro salę ima veržtis patys įvairiausiai ir keičiasi personažai. Tiksliau, juos vaidinančios tie patys vaikai-giminaičiai. Personažų daugybė: aktoriai, šmurkštelių už uždangos, žaibiškai apibėga sceną ir vėl pasirodo jau kitais kostiumais. Dauguma sugalvoti tikrai šmaikščiai ir sąmojungai (ypač tie, kuriuos vaikai nesunkiai atpažįsta – gydytoja, klonas, pagaliau net televizorius...), tik keista, kad režisierė neatsispryre pagundai palinksinti ne vaikus, o jų tėvus ar teatro kritikus. Turu galvoje nuskambančias konkretias teatrologės ir fotografo pavardes (beveik neabejoju, kad šias idėjas pasiūlė aktoriai), taip pat nuoradas į Rimo Tumino spektaklius ar-

ba, tarkim, Hemulio-Mikulskio mininimą Sudų gatvę ir Raudonųjų žibintų kvartalą. Tokie „inkliuzai“ – lyg šaukštasis deguto medaus statinėje.

Be to, režisierė nenuosekliai plėtoja metateatriškumo temą. Lieka neaišku, kas tas Hemulis – ar Mažojo teatro, ar atrakcionų parko prižiūrėtojas. Jis bando išvaikyti išsiautėjusius vaikus, liepdamas dingti nuo scenos ir neliesti revizito, bet paskui ši sąlyga kažkur „pame-tama“: teatro nebéra, lieka vien atrakcionų parkas.

Žinoma, vaikams tokį klausimų nekyla, jie sekā istorijos siužetą, išjaučia į veikėjų žaidžiamus žaidimus. Jiems Hemulis yra „brangusis atrakcionų parko dėdė“, ir tick. Bet būtų nuostabu, jei režisierė, kuriai, atrodo, profesinę kartelę yra išsiklusia gana aukštai, nušliuotų ir tas detales, kurių jaunoji publiką galbūt deramai neįvertins. Nes kokybiškas menas, kaip sako pati Olga Lapina, – pati didžiausia investicija ir į vaikų asmenybes, ir į ateities teatro publiką.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

Tulevičiūtė pasirodė kaip savarankiška kūrybinga asmenybė. Ji tuo metu vaidino „Sapnus atmerktonis akimis“ – spektaklį, prie kurio režisūros prisidėjo Rimas Tuminas, tačiau idėjos autore buvo pati E. Tulevičiūtė prabilusi į žiūrovus aktoriaus meno kalba. Pasirinkusi Bernardo Shaw pjesės „Šventoji Joana“ finalą ir Johno Fowleso „Kolekcionierius“ išstraukas, ji kalbėjo apie gyvenimą ekstremaliomis sąlygomis. Aktorė pati sukūrė literatūrinę kompoziciją, ieškojo dailės, teatro ir muzikos sintezes. Fortepijonu tada grojo garsūs muzikantai Petras Geniušas, Gintautas Aburius, sutikę dalyvauti E. Tulevičiūtės projekte. Aktorė, pasirinkusi pačią rizikingiausią teatro zoną – fojė, – sugebėjo ją įvaldyti, atrado savitą stilium, savitą bendravimo manierą. Tai buvo ir spektaklis, ir literatūrinis-muzikinis vakaras, ir – tikrų tikriausia aktorės išpažintis.

Šiandien tokiai išpažinčiai ji pa-

Brigitė Bublytė spektaklyje „Post Scriptum“

M. ALEKSOS NUOTR.

sirinko ispanų rašytojo ir žurnalisto Miguelio Delibes Setiéno (1920–2010) romaną „Penkios valandos su Mariju“ (1966). Ir kūrinyje, ir spektaklyje daug emocingo teksto. Tulevičiūtės herojė Karmena kaltasi su mirusiu vyru, ir jos monologe išryškėja amžiniosios vertybės. Teksto itaigą papildo flamenko improvizacijų intarpai, žiūrovai ne tik paploja, bet ir pasivaišina ispaniškais gardėsiais. Jautiesi ne blogiau

nei flamenko klube Sevilijoje. Svarbu vaidmenį spektaklyje atlieka Brigitė Bublytė ir pianistas Feliksas Zakrevskis. Isitaisė „scenos“ šone, jie ne tik vaidina Karmentos vaikus, bet čia pat kuria gyvą muziką ir sceninius garsus.

Andalūzijos aromatas spektaklyje labai stiprus. Ir kuo giliau kūrėjai skverbias iš ispanišką dvasią, tuo ji universalesnė: „Mi casa es su casa“ – „Mano namai – tavo namai“.

Anonsai

Vyauto Landsbergio 80-mečiui

Spalio 18 d. Neprilausomybės atkūrimo akto signataras, europarlamentaras, Nacionalinės premijos laureatas prof. Vytautas Landsbergis atsventė 80-ają sukaktį. Lapkričio 9 d. Lietuvos kompozitorų sąjunga ir Lietuvos muzikos ir teatro akademija kviečia į vakarą „Geresnės muzikologijos troškimai“, kuriame muzikų bendruomenė sveikins profesorių, prisimins ne tik jo, kaip politiko, istorinį vaidmenį, bet ir anksčesnę muzikos profesiją – muzikologo, pedagogo, pianisto, M. K. Čiurlionio ir Č. Sasnausko kūrybos tyrinėtojo, moderniosios lietuvių muzikos propaguotojo, ižvalgus kritiko veiklą.

1990 m. V. Landsbergis išleido straipsnių rinkinį „Geresnės muzikos troškimai“, kurios pavadinimui pasirinko Čiurlionio priešsimetį rašyto straipsnio frazę. Taisyk. Čiurlionis išreiškė viltį dėl lietuvių muzikos ateities „...už šimto metų, dviųjų, o gal ir trijų šimtų metų, jei tik nepačiame ir jeigu pasiseks mums

sužadinti visuomenėje geresnės muzikos troškimą“. Prieš keletą metų profesorių vienamie intervju pakomentavo: „Tai juk ir visko geresnio troškimas. Ji reikia sužadinti visuomenėje. Pirmiausia, kad žmonės norėtu ko geresnio, o paskui jau padėti, kad atsirastų tas geresis.“ Tad šventinį vakarą rengėjai pavadino „Geresnės muzikologijos troškimai“ ir siūlo pamästyti apie profesoriaus iškeltas idėjas ir nuveiktus darbus.

Vakaro metu bus rodomi LRT televizijos archyviniai kadrai, kuriuose Vyauto Landsbergio muzikologinę veiklą pristato šviesios atminties prof. Ona Narbutienė. Iš šių dienų perspektyvos jos ižvalgas prateis prof. Jonas Bruveris. Apie nueita kelią sukaktuvininko klaus prof. Gražina Daunoravičienė. Programą praturtins Vyauto Landsbergio minircitalis. Vakarą ves muzikologė Jūratė Katinaitytė.

Vakaras vyks lapkričio 9 d., penktadienį, 18 val. LMTA Didžiojoje salėje (Gedimino pr. 42, Vilnius). Įėjimas laisvas.

LMTA INF.

Kaip šiandien skamba „Katedra”

Pokalbis su aktoriumi Mariu Repšiu

Lietuvos nacionalinis dramos teatras lapkričio 29-ąjį pristatys naują Oskaro Koršunovo spektaklį – Justino Marcinkevičiaus dramą „Katedra“. Intensyvėjant repeticijų periodui, buvo ypač smalsu pakalbinti pagrindinio personažo, architekto Lauryno vaidmens atlikėją aktorių Mariu Repšį. Savo vaidmeniu ankstesniame O. Koršunovo spektaklyje „Išvarymas“ publiką papirkęs Marius Repšys ši kartą stoją į kovą už laisvę, kur, Just. Marcinkevičiaus žodžiais tariant, „kovos spalvom, garsais ir linijom už groži...“

Marcinkevičiaus „Katedra“ – istorinė pjesė. Mes žinome, kiek daug ji reiškė sovietmečiu, bet būtų jdomu Tavęs paklausti, kas svarbu joje šiandien ir kodėl dabar?

Manau, kad publika pasiilgo spektaklio apie Lietuvą, apie mus pačius, ir dar – išsakyto poetine kalba. Lietuvoje jau senokai buvo statyta lietuvių klasika. Be viso to, labai jdomus paradoksas, kad vienas kritikas po „Išvarymo“ rašė, jog toje pačioje scenoje, kur buvo vaidinamas Mažvydas ir tariamasis žodis „Lietuva“, pilami keiksmažodžiai. O čia – „bičias“, kuris tiek keikėsi tada, dabar apie Lietuvą kalba.

Daugumai yra žinomas bent kelios Just. Marcinkevičiaus eilutės. Pats žodis tampa labai svarbus. Ar susiduri su kokiais nors teksto interpretavimo sunkumais rengdamas vaidmenį?

Tai ipareigoja. Spektakliuose, kuriuose tekstas neciliuotas, yra laisvės improvizacijai, o čia ji apribota. Bent jau dabar, kol repetuoojame. Pirma kartą perskaičius pjesę pasirodė sausa, bet pradėjės gilintis pačiai, kad toli gražu ne taip. Kick-vieną tekstą galima padaryti gyvą, kaip tu jį pasakysi, taip jis ir skambės. Tekstas yra tik žodžiai, o visa kita yra emocijos, išgyvenimai.

Be to, turiu bėdū dėl skaitymo: garsiai skaityti nemėgstu, o kad būtų lengviau repeticijose, tekstą greitai išmokau atmintinai. Matyt, vaikystėje mažai skaičiau ir nesusiformavo geri skaitymo įgūdžiai. Ir, tarkim, „uzstalės“ repeticijose, kai yra daug žmonių, jaudinuosi, tekstas ima painiotis, maišytis ir tampa sunku išreikšti mintį. Režisierius Gintaras Varnas irgi sakydavo, jog skaitau kaip pirmokas. Taip ir yra.

Ir literatūrinį kūrinį tarsi nuleidi ant žemės...

Žinoma, kitaip tai nebus jdomu pačiam, tai turi būti artima. Jeigu man pačiam skauda apie tai šnekėti, ir jei yra pjesė, kuri leidžia tai pasakyti, tai labai daug.

Vyresnioji karta, mačiusi anų dienų „Katedrą“, galbūt tikėsis atrasti panašumą. Tačiau ar nebus taip, kad jie išvys šių dienų žmogų, tarianti tuos pačius žodžius, bet skambančius kitaip?

T. IVANAUSKO NUOTR.

Jie tikrai turėtų suskambėti kitaip. Juk tuomet buvo vienas laikas, dabar – kitas. Ir visuomenė, ir valstybė buvo visai kitokia. Dabar mes turim labai daug laisvęs, kai galime daryti, ką norim, bet nemojamės jaudoti. Dabar yra tiek visko, kad žmogus tiesiog skėsta – televizija, internetas, spauda...

Anuomet, kai žmogus neturėjo laisvęs, jis labai vertino tai, ką turėjo. O dabar nei vertina, nei nori turėti. Išvažiuoja, emigruoja ir dar šneka apie Lietuvą blogai. Tai ne laisvę, man atrodo – tai tik dar didesnis kalėjimas.

„Katedroje“ atliski Lauryno vaidmenį. Jis grįžo iš tų „užsienių“ namo, į Lietuvą. Kaip, Tavo nuomone, tokio aplinkybėmis galėtų jaustis Laurynas, kai atvykės randa beveik viską „svetimą“?

Nors randa „svetimą“, bet visa tai yra jo paties. Jis nusprendžia likti ir cia statyti Katedrą. Juk nemaža visko, netaupo pinigų ir nevažiuoja atgal. Jis ir Masalskiui sakė: „...ten tamtos ir purvo užtenka per akis...“

Kokį Lauryną jauti kaip aktorius ir koks Tau jis atrodo kaip personažas?

Pjesėje Laurynas labai herojiškas – to labiausiai norėčiau vengti. Būtent herojiškumo, tokio literatūrinio, patosinio. Jis turėtų būti žmogus, ir tekstas turėtų skambėti organiškai, natūraliai. O dėl paties Lauryno, iš dailės istorikės dr. Raso Butvilaitės paskaitų apie jį (ji aktoriams pristatė istorines „Katedros“ asmenybes, – K. R.) atradau labai daug panašumų su savimi. Šis vaidmuo ne charakterinis, tai ir yra jo sudėtingumas.

Laurynas – romantiškas, lyriškas herojus, kovęs teigiantis menu ir grožiu: „Yra viena kova: spalvom ir žodžiais. <...> Kova grožiu. Kova menu.“

Taip, bet Laurynas kartu yra ir prasčiokas, kaimietis, jis buvo „iškeltas“ iš žemojo luomo. Tad kartu jis būna ir arogantiškas, kartais pyksta – šių emocijų neišvengsi.

Tad kokią idėją Laurynas išreiškia Tau ir kokią idėją matai tame?

Man tai yra labai svarbus vaidmuo. Aš pats labai myliu Lietuvą ir

no monologe sakoma, kad „mus renkasi valdžia, jėga ir turtas, o mes negalim pasirinkti“. Kalbédamas apie *mus*, galvoju apie menininkus. Mes nieko neturim, už mus yra pa-sirenkama. Panašiai ir aš, nors anksčiau pats prašiau į teatrą, bet jie – teatro valdžia – patys mane pasirinko ir pakvietė dirbti. Talentingi žmonės neturi tiek valdžios, kiek jos turi turtingi.

Kaip vyksta kūrybinis procesas, repeticijos, kokia režisierius darbo metodika ir kaip ją priimi? Ar jaudinės dėl artėjančios premjeros?

Jaudinuosi. Ir net kiekvienu kartą repetejančiai, nes nežinai, kaip bus „Išvaryme“ savo vaidmeniu buvau garantuotas šimtu procentų, nes ten buvo charakteris, aš jį greitai „pagavau“, galėjau „maudyti“ jame, o čia dar taip neįšeina, dėl to ir jaudinuosi. Be to, „Katedroje“ Laurynas sudaro spektaklio šerdį. Visada vaidinančių mažesnį vaidmenį būna lengviau, net jeigu jis ir mažiau pavyksta, vis tiek esi periferijoje.

Jam svarbu, kokią Katedrą pa-statysis? Taip, jis yra utopinė. Laurynas jis neišlaiko. Katedra griūna. Nemanau, kad Lauryno tikslas yra pamokslauti, gal greičiau sakyti tiesą, išgyventi ją. Vardan žmonių, var丹 and šviesnės Lietuvos ateities. Mums, lietuviams, tuo požiūriu trūksta vieningumo.

Bet pabaigoje Laurynas pralaimi...

Visi visada pralaimime dėl tu pačių priežasčių, bet kada nors galime ir laimėti. Pralaimime tik dėl sa-vo pačių egoizmo. Mane žavę tokie žmonės kaip Kęstutis Marčiulynas, Svaras (Gabrielius Liaudanskas), jie kaip šviesuliai. Aš juos gerbiu už tai, kad jie turi idėjų ir mažai egoizmo. Laurynas taip pat sekā savo idėja, nors klumpa, kyla ir vėl klumpa...

Šiame kūrynyje taip pat svarbi ir menininko tema. Viename Laur-

no. Nauja filmo muziką sukūrė kompozitorius ir atlikėjas Tadeusz Woźniakas.

Iškilminga „Pono Tado“ premjera įvyko 1928 m. lapkričio 9 d. Varšuvos. Filmas buvo pristatomas kaip „nemirtingo Adomo Mickevičiaus kūrinio kino epopėja“, jis buvo skirtas Neprisklausomos Lenkijos dešimtmeciu. Premjeroje, kuri įvyko Filharmonijos salėje, dalyvava auksčiausiai valstybės pareigūnai,

„Ponas Tadas“

ministrų tarybos ir diplomatinio korpuso nariai, prezidentas Ignacy Mościckis su žmona ir maršalas Józefas Piłsudskis su šeima. Ižangos žodži taré rašytojas Juliusz Kaden-Bandrowskis. Parduotų bilietų pelnas buvo skirtas labdarai.

Filmas sulaukė didelio pasiseki-mo, apie jį teigiamai atsiliepė ir kritikai, ir kultūros veikėjai, rašytojai

Rumšas ir kiti. Turbūt labai svarbu matyti partnerius, turinčius didelę sceninę patirtį, suprantančius, kaip reikia kurti savo personažus?

Taip, patirtis tikrai duoda daug. Nors kartais ji gali ir trukdyti. Kai neturi patirties, nuolat ką nors naujo atrandi, ir tai teikia satisfakcijos. O kai neatrandi, tuomet iš save reikalauji daug daugiau. Aš pastebėjau, kad aktorių ištinka tokie periodai, kai kuriами vienokie vaidmenys, o vėliau – kitokie. Tad patirtis padeda labai daug, bet, kartoju, ne visuomet, taisyklų čia nėra. Visa aktorių komanda puiki.

Yra aktorių, su kuriais iš kartos randi bendrą kalbą, o yra tokiai, su kuriais tenka jos paieškoti. Kai perskaitau kūrinį, aš išties viską suprantu kiek kitaip, viską matau kitu kampanu, dažnai gal ir neteisingai. Bet esu linkęs keistis. Iš Oskaro ir kolegų išmokau, kad reikia būti lanksciam, nejsikibti į vieną sprendimą, manant, kad tik jis yra teisingas.

Strateginių mastymą, logiką lavi-nu šachmatais, nors daugiau žaidžiu jais iš pomėgio. Tai kaip nar-kotikas, kasdien prie jų praleidžiu po tris valandas. Tad pjesėje kaip žaidime – Vyskupas Masalskis yra Karalius, sėdintis rokiuotėje, Laurynas yra Pèstininkas, bandantis nukeliauti į Valdovės ir pavirsti kita figūrelė, o Žmogus yra Rikis, naudojantis *kitus* savo reikmėms, tokis piktasis kardinolas, kuriam net ir Laurynas reikalingas tik tam, kad atliktų savo darbą.

Darbas su Oskaru Koršunovu man yra labai gera pamoka. Per re-peticijas iš karto nerimame į medžia-gą, iš karto darome, bandome būti joje. Interpretuojančių tekstą leidžia-ma susivokti pačiam, atrasti ir sa-kyti jį taip, kaip norėtum. Režisie-rius pagelbėja mizanscenose, karta-is rodo jas taip, kaip pats iš-vaizduoja, bet išties turime kurybi-nę laisvę.

Scenoje Tave lydés gausi ir stipri aktorių komanda: Vytautas Anužis, Dainius Gavenonis, Darius Meš-kauskas, Saulius Bareikis, Vytautas

Zofija Nałęcka, Janas Lechoński, Antoni Ślonimski. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Leonas Łuszczewski, Zofia Zajączkowska, Janas Szymański, Helena Sulima, net epizodiūs filmavosi garsūs aktoriai. Filme atkurtos svarbiausios knygos dalys, filmuota Čombruve netoli Svitėzės, kurį Mickevičiaus tyrinė-tojai į laikė Soplicų dvaro prototipi. Vaizdinį filmo sprendimą lémė Mykolo Elvyro Andriolio (Michał Elwir Andriolli) „Pono Tado“ iliustracijos. Filmo plakatą kūrė garsus tapytojas Wojciech Kossakas.

Šią savaitę Varšuvos ir Vilniuje vyksiančios restauruoto filmo premjeros globėjas – Lenkijos Respublikos prezidentas. Varšuvos renginys sujungtas su naujo Nacionalinės filmotekos kino teatro atidarymu. Vilniuje ši seansą 19.30 tiesiogiai transliuos Lenkų kultūros namai (Naugarduko g. 76). Vilniuje „Pono Tado“ premjera – Lenkijos Neprisklausomybės šventės Lapkričio 11-osios minėjimo dienis. Be to, Vilnius žiurovų laukia ir staigmena: seanse dalyvaus nuo sovietų 1944 m. bėgusio ir filmo kopiją su savimi pasiemusio vilniečio giminės.

PAGAL RENGĖJŲ INF.

Grandininė reakcija

Vlado Urbanavičiaus skulptūros „Lietuvos aido“ galerijoje

Laima Kreivytė

Vlado Urbanavičiaus „Pakelta si-ja“ sukabinta grandinėmis. Ne su-kaustyta ir ne padabinta: nuo pan-čių iki papuošalo – tik vienas žingsnis. Ir tai ne tik mastelio klausimas. Grandinės ištemptos kaip lanko stygos. Urbanavičius derina skulp-tūrų įtampas tarsi muzikos instru-mentą. Atrodo, lyg jis stengiasi į mažą senamiesčio kambarį įnešti fortepijoną nepaliesdamas langų ir durų – nors jis užima visą erdvę. Gal fortepijonas nelabai tinkamas pavyzdys – pernelyg įmantri forma. Jি geriau preparuoti ir kabinti ant lubų išverstais viduriais. Urbanavi-čiui tokioje erdvėje būtų per daug triukšmo, skulptūros ir architektū-ros linijos nesugultų į vieną partitū-rą. O dabar erdvės akustika skamba taip, kad gali išgirsti krentant ada-tą. Skulptūra, jungianti dvi galerijos sales, tampa savotišku interje-ro kamertonu – bet kokie dirbtiniai papildymai atšoka it tinkas, bado akis. Keista, bet akių nebado di-džiausias parodos objektas – ap-versta surūdijusio plieno arka.

Pastaruoju metu apie Vladą Urbanavičių prirašyta tikrai nemažai – išleista solidi Giedrės Jankevičiūtės knyga, kur apie skulptorius kūrybą mintimis dalijasi menotyrininkai ir menininkai. Dar daugiau nuomonių (tai tas polifoninis „liaudies balsas“!) randame Elonas Lubytės parengtoje knygoje „Vieno projekto apkalta“, kur išsamiai analizuojami „Vilniaus – Europos kultūros sostinės 2009“ skulptūrų projektai ir daugiausiai ginču sukelęs „vamzdis“ – Vlado Urbanavičiaus „Krantinės arka“. Atrodo, viskas parašyta, išnarstyta po kaulelj, nušvestos politikų, valdininkų, menininkų ir žiūrovų diskusijos ir reakcijos. Tačiau skulptūra išslysta iš raidėmis ir taškeliais nusėtų lapų, nužengia nuo lietuviškų bei angliskų knygų viršelių ir kreiva rūdžių šypsena toliau intrigoja praeivius.

O Urbanavičiaus niekaip nesise-
ka padėti į „lentynėlę“ – nors dau-
gelis tvirtai žino, i kurią. Aš neži-
nau – nes pernelyg lengvą apsigauti
sprendžiant pagal išorinius požy-
mius: medžiagas, formas, kompo-

Vladas Urbanavičius. „Pakelta sija“. 2012 m.

Vladas Urbanavičius. „Kiti dalykai II“. 2012 m.

ziciją. 7-8 dešimtmetis, industriinė (anti)estetika, rūdžių pliūpsniai išblizginto korporacinių meno ir tviskančios diidmiesčio didybės apsupty. Čia išsilavinimas ir pakiša koją, nes trukdo išžiūrėti. Pramušti pirmini atpažinimo ir asociacijų lukštą.

Urbanavičiaus darbai iš tiesų tinka mokyti skulptūros istoriją. Ne tik kūrinį, bet ir jų interpretaciją, kurios keičiasi su kiekviena karta. Herbertas Readas pakalbėtų apie „naujajį geležies amžių“, Rosalind Krauss – apie išsiplėtusį skulptūros lauką, Miwon Kwon – apie skulptūros reikšmės eksternalizaciją ir fotografiškumo internalizaciją, kai vietas specifikos kūriniams neatskiriamas nuo savo rémo, t.y. konteksto. Urbanavičiaus skulptūros išskirtinė yra tuo, kad jų

ros yra tarsi DNR grandinė, kurioje užkoduoti ir protėvių genai, ir nauja informacija.

Tie, kurie gilinasi į skulptūrosistoriją, iš karto pamatyb, kad menininkas ne kartoj, o perkuria, ironizuoj, apverčia pirmatą principus. Dažnai minimas Urbanavičiaus formų minimalizmas. Tai sakyti galima nebent metaforiškai, turint galvoje lakonišką, neįmantrią plastinę kalbą. Bet idėjinės nuostatos skiriiasi iš esmės – minimalistai sureikšmino tūri paniekindami vidines erdvės. Jų pasikartojančios geometrinės formos pjovė metaforas – jokių asociacijų, tik matematinė seką! Urbanavičiuo vidinė erdvė ne mažiau svarbi už išorinę. Tu gali matyti, praeiti kiaurai. Asociacijų grandinės žvanga tiesiogine ir perkeltine prasme, ištempusios sijos galus – nikaip nepateisinsi jų tik funkcionaliomis reikmėmis. Grandinės „rakina“ ir „puošia“, jos smulkina, virsta „ažūru“.

Milžinišką lanką primenanti su-rūdijusi sija jungia prieškambario salę su vidine sale. Paremia lubas tarpduryje ir plaukia neplaukdama, linguoja neatlikdama judesio. Tas numatomas judėjimas, žmogaus ju-desys – dar vienas minimalistams tolimas bruožas.

Bet nuotoli matuojamame ne į prak-

eičių, o iš ateiti. Pirmiės architektūrinės konstrukcijos Urbanavičiui neatsiejamos nuo konkretios vienos. Ne kaip Richardui Serra, kuris vienos specifika suvokia it monolitišką fizinės erdvės ir meno kūrinių kentaurą („Patraukti skulptūrą iš jai skirtos vienos reiškia ją sunaikinti“), – o vietą kaip diskursyvų darinių. Kaip raše Miunsterio skulptūrų projekto 2007 m. kataloge Miwon Kwon,

„vietos specifika (*site specificity*)“ kaip metodos visada siekia nukreipti kritinį žiūrovo dėmei nuo „kūrinio“ į „vieta“, kuri nulemia ir išėmima abu; vietas specifika ši rėmą įtraukia į kūrinio lauką. Vietos specifiko menas yra tarsi rodyklė, nuoroda į tam tikras išorines sąlygas.“ Akcentuojama vietas specifiko slinktis nuo konkretios lokacijos į diskursyvia erdvę.

Erdvė gali būti konkreti, bet svarbiausia – ne fizinis, o konceptualus įvietinimas. Pavyzdžiu, „Lietuvos aido“ galerijos istoriniame senamiesčio pastate Trakų gatvėje atsianda lubas parėmusi Urbanavičiaus kolona – ji išterpia į architektūrą. Nebūtinai tai turi atsiskirti šioje vietoje – gali būti ir kitoje salėje. Skulptorius iš vidaus apčiupia formų jungtis, bet neužmezga mazgą. Jo formos nesukimba mirtinai kaip Mindaugo Navako – jo „Kablys“ panardina stalinistinių frontonų. Urbanavičiui svarbesnės ne išorinės, o vidinės įtampos. Todėl ir kolona primena milžinišką televizoriaus saugiklį – metaliniai galai, stiklinis vidus. Jei tiksliau – galai iš metalinių statinių, o vidurys – iš plastmasės.

Štai dar vienas bruožas, kuris dažnai prasprūsta „pasikausčiusiems“ žiūrovams pro akis. Urbanavičius savitai naudoja *ready-made* objektus. Jo apropiacijos dažniausiai turi netik konceptualų, bet ir energetinį krūvį. Tai susiję ne tiek su šamanizmu, kiek su simbolinės hierarchijos apvertimu – arba išvertimu į išvirkščią pusę. Skulptorius yra liejės ko-

Iomas iš betono naudodamas senas automobilių padangas. Panaudotos ir išmestos padangos tampa laikmena ir sustingsta į nemobilų neįreikalingumo monumentą.

Kolona-saugiklis iš statinių kalsnų ne tik su architektūra ir galerijos erdvė, bet ir su kita kolona iš sijos ir dviem plūgų, kurie atstoja bazę ir kapitelį. Vertikalė praranda vertinamąjį svorį – „kaip danguje, taip ir ant žemės“. Urbanavičiaus parodą galima apžiūrėti stačiom, gulom, ropom – arba tiesiog minityse vartant galerijos erdvę. Skulptūros yra tarsi laikrodžio detalės, kurios ne tik verčia mechanizmą tikseti, bet ir subalansuoja jėgas.

Vladas Urbanavičius negrėžiai skylių lubose ir grindyse. Bet jam tikriausiai artimas Gordono Mat-
ta-Clarko alternatyvus požiūris į pastatus ir vidines erdves. Clarkas rašė: „Mus labiau domina metafo-
riškos tuštumos, angos, atliekamos erdvės, neišvystytos erdvės... Pavyz-
džiui, vietas, kur jūs stabtelite užsi-
rišti batraičių, – vietos-pauzės jūsų
kasdieniniame judėjime.“ Urbana-
vičiaus partitūroje pauzės tokios pat
svarbios kaip ir „permikuota“
skulptūros DNR grandinė. Kiek-
vienas ją išsifruos savaip.

Paroda „Pakelta sija ir kiti dalykai“
vaikus iki 10 metų.

Vėliai iki lapkričio 10

„Lietuvos aluo“ galerij
(Trakų g. 13, Vilnius)

Dirba antradienj–penktadienj 12–18 val.,
šeštadienj 12–16 val.

Vladas Urbanavičius. „Kiti dalykai I“. 2012 m.

„Pergalės“ saldainių viršelis pas advokatus

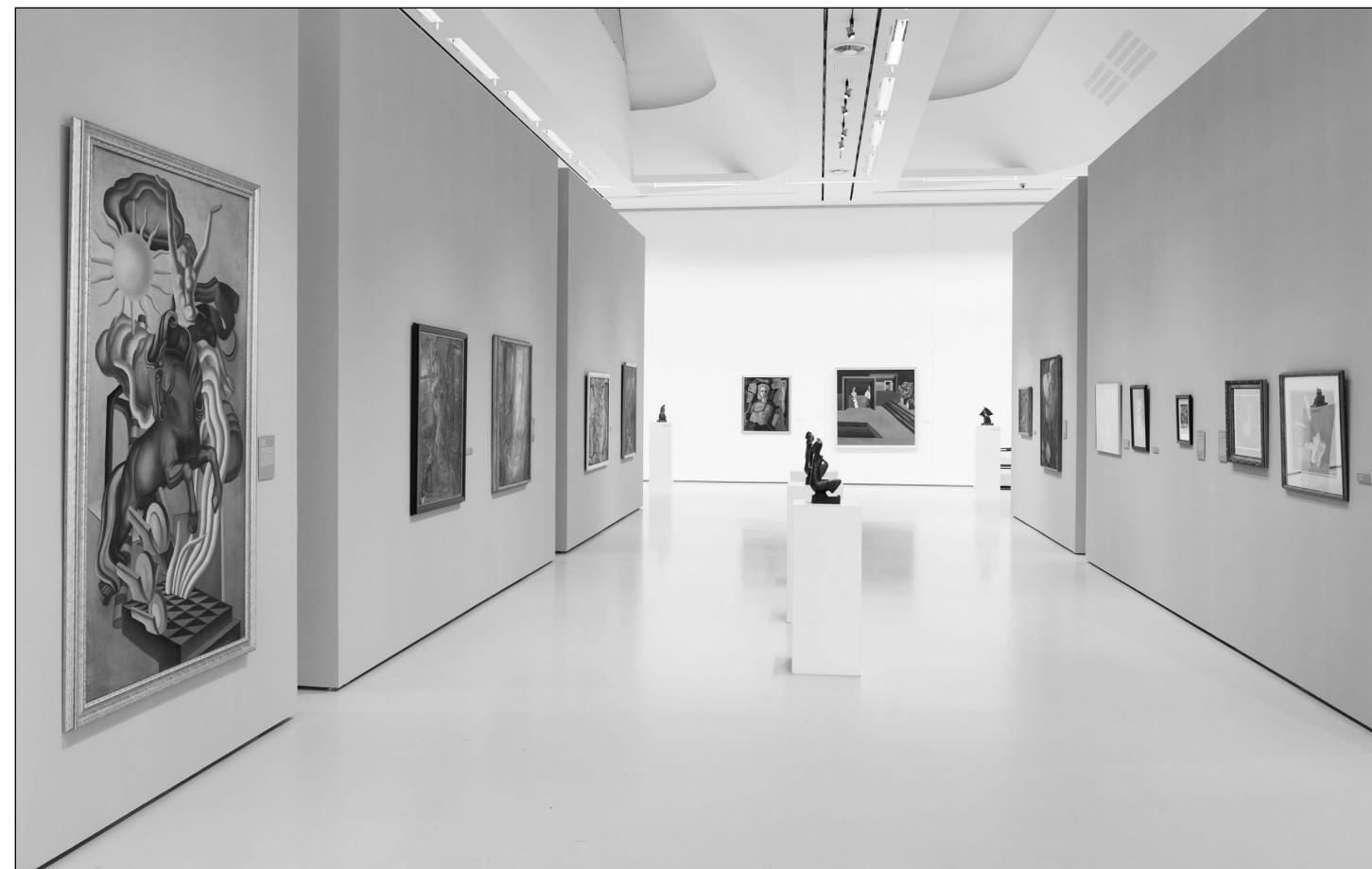
ATKELTA IŠ 1 PSL.

Įvardinimas tik lakoniškai – „gražiomis moterimis“, užuot pristačius jų įnašą į atliktą darbą. Mat kalbant apie intelektinį darbą, asmens patrauklumo analizė yra ne į temą, kaip tik todėl televizijų diktoriai (ar kiti plačiai, o ypač akademinei auditorijai kalbantieji) prezidento Obamos nevadina dailiu vyrūčiu, o Dalios Grybauskaitės – žavia blondine, kai kalbama apie jų darbus. Ką turiu galvoje, iš vyru iškart galėtų suprasti turbūt tik (a.a.) Algirdas Brazauskas, tautoje vadintas „gražiu vyrū“, tačiau ne itin dominantis, kuo jis nusipelnes ar nusidėjės. Kad LAWIN atstovui galima imponuoja patriarchalinio tipo (pasiaukojančios, nuolankios ir patrauklios kaip apžiūros objekto) moters samprata, galima spėti ir iš parodą reprezentuojančio kūrinio pasirinkimo – drobės „Estera prie Ahasuerą“ (1778), kaip manoma, atliktos Prancišaus Smuglevičiaus.

Smuglevičiaus pavardė, žinoma, skambi, nors tiksliai nežinoma, ar tai jo rankos darbas. Bet visai ne tai svarbu. Kolekcijoje pakanka žinomų pavardžių, efektingų vaizdų, kurių autorystė nekelia abejonių, tačiau pasirinkta skaisčioji mergelė (po dylikos mėnesių dailinimosi), aukojanti savo grožį karaliaus igeidžiui. Argi šis mitas neįkūnija „naujų turtuolių“ „tikros“ moters idealo? Ar čia nepavaizduota moters funkcija, kurią (dažniausiai ir tik ją) puoselėja geltoni spauda?

„Estera prie Ahasuerą“, išstačius kaip pagrindinis ir menamai kaip „vertigiausias“ kūriny, kuria gana komiškas situacijas. Teko stebėti lankytojus, kurie susikaupę, kone įsitempę tarsi priešais kokią nors Mona Lizą stovinuoją, bando patirti „didžiojo meno galią“. Mano supratimu, šis kūriny vertingesnis kaip istorinis kontekstas, nei kaip „grožio“ apraiska.

Neapsakomai džiugu, kad kolekciją studijavusi mokslineinkė, tarsi numatydama, kaip gali pakrypti diskursas, parinko tikslų pavadinimą – „Ne vien grožis“. Buvimas keiliais žingsniais prikyje juntamas beveik kiekviename prie paveikslų pateiktame aprašyme. Žiūrovui neleidžiamą apsigauti ir romantizuoti, kur to daryti nevertėt. Pavyzdžiui, kai matome Stepono Römerio „Jauną moterį su cigarete“ (apie 1930) griežta trumpą sūkuosena ir suklele su petnešlėmis, mums čia pat paaškinama, kad tai veikiausiai Prahos įspūdžiai ir neverta fantazuat, jog autorius galėjo ką nors panašaus pamatyti Bagdoniškio dvare, į kurį sugrįždavo atostogauti, arba net ir tarpukario Vilniaus aplinkoje. Kiekvienam kūriniui susitikiama istorinis kontekstas, trumpai pristatoma autorius biografija ir pasiūlomas kūriniu žiūrėjimo būdas. Smalsiam žiūrovui – tai prieinami edukaciniai užsiemimai, o jauni menotyrininkai gali semtis

„Ne vien grožis. Moters atvaizdas LAWIN kolekcijoje“. Nacionalinė dailės galerija, Vilnius, 2012.

T. KAPOČIAUS NUOTR.

patirties, kaip prakalbinti šaltinius.

Ši paroda gali būti įdomi kaip reiškinys tiems, kurie tyrinėja užsakovo ir kūrėjo santykius. Šiuo atveju – LAWIN ir kuratorės. Konotoros atstovai renginį suvokė gana paprastai – kaip galimybę reprezentuoti savo turiningą veiklą, o Giedré Jankevičiutė, gavusi visišką veiklos laisvę (už tai advokatus labai gerbiu), nestokojo nei kūrybingumo, nei ironijos pasirinktos temos atžvilgiu. Žinoma, tai ne 2010 metais Vienoje ir Varšuvoje vykusi paroda „Gender check. Femininity and Masculinity in the Art of Eastern Europe“ („Lyties kontroli. Moteriškumas ir vyriškumas Ryti Europos mene“), kuratorė Bojana Pejić, tyrusi tipiškas ir radikalai neapčiuopiamas, keistas lytiškumo reprezentacijas. „Ne vien grožis“ arčiau muziejaus archivų revizijos moters tema parodoje „Moters laikas. Skulptūra ir kinas“ (NDG, 2010 m., kuratorė Laima Kreivytė, Elona Lubytė; kino programos sudarytoja – Živilė Piponytė), kur grupėmis sudėti eksponatai patys rodė, kieno ir kokių žvilgsniu buvo konstruojamas moters vaizdas ir prasmė.

G. Jankevičiutė feministiniai gestais atvirai tarsi neužsiima, bet kai kurių darbų parinkimas leidžia pačiam žiūrovui pajusti tokią „konstrukciją“ silpnasią (arba linksmąsias) dalis. „Estera prie Ahasuerą“ prajuokino tik dalį publikos, o Petro Sergijevičiaus „Kolūkio laukose“ (1969), kur kelios bulves kasančios moterys netenka žado iš susižavėjimo pro šalį žingsniuojančiu dailininku, jau anekdotiškai fiksuoją kūrėjo viziją apie save, neatnispriamai galingą, kitaip tariant – narcizišką ir kompleksuotą.

Tačiau jei vis dėlto ieškotumėte kūrinių, prie kurių verta pastoviųnuoti ir ugdytis, išvardinsiu savo favoritus: intelektu ir elegancija dvelkiantis Justino Vienožinskio „Jadvigos Tūbelienės portretas“ (1936) dalyje „Atvaizdas atminčiai“, parklupdanti, už visus Picasso galingesnė Leopoldo Surgailio „Atgailaujanti Magdalena“ (1970) „Ikūnytoje vizijoje“, makabriška Antano Martinaičio „Madona su kūdikiu“ (1981) dalyje „Motina“, iš „Geidžiamu“ – ypač jautriai atliki du Vytauto Kašubos bareljefai iš ciklo „Nuogu kūno studija“ (1980) „Su puodeliu“ ir „Su veidrodeliu“. Dalyje „Kraštotoyrininko žvilgsniu“ daugiausiai atgaivos su teikė Kanuto Rusecko „Pjovėja“ (apie 1844), bet greičiau dėl psichologinių, o ne estetinių priežascių. Man ši pjovėja buvo tapusi daugiau nei paveikslu, nes ilgai figūravavo ant solidžios saldainių dėžės viršelio. Ji mano kartai lyg ir vaikystės simbolis. Neabejoju, kad dėžės dangtis buvo naudojamas ir kaip reprodukcija namams puošti. Seinių pjovėjos dairausi muziejuose ir tapo iškart ramiau sužinojus, kad ji deramai saugoma.

Parodos dalyse „Natūros studijų objektas“, „Vaikystės žavesys“ ir „Dirbančioji“ kūrinių, nuo kurių darytysi silpna, neaptikau, bet beveik visose jų akį traukė Stasio Ušinsko darbai.

Vos daugiau nei trečioji dalis kūrinių buvo tie, dėl kurių ir pati kaučiausiai aukcione. Bet, matyt, greitai laiku nesiskausiu ir ne tik todėl, kad nesu turtingasis karalius Ahasueras. Tokio pobūdžio kolekcionavimas visų pirmą yra procesas, kur susirinkę „medžiotojai“ galbūt labiau rodo save. Tai azartiskas už-

džiavimo priežastis kolekcionavimo „sporto“ mėgėjams. Tačiau, kad ir kaip būtų keista tai kartoti, tam tikromis temomis geriau leiskite kalbėti profesionalams. Nors žinių apie lyčių vaidmenis ir teises atnaujinimas praverstų ir teisės srityje.

Paroda veikia iki lapkričio 11 d.
Nacionalinė dailės galerija
(Konstitucijos pr. 22, Vilnius)
Dirba antradienį, trečadienį, penktadienį ir šeštadienį 12–19 val., ketvirtadienį 13–20 val., sekmadienį ir prieš valstybines šventes 12–17 val.

„Atradimų galerija“ – tinkama vieta pranešti apie save

Galbūt jau pastebėjote, kad virtualioje kultūros erdvėje www.7md.lt veikia naujas interaktyvus elementas – „Atradimų galerija“. Tai jaunų arba mažiau žinomų menininkų prisistatymo vieta ir meno kritikų atrinktų autorų archyvas.

Dalyvauti kviečiami visi norintys. Specialybė čia neturi jokios reikšmės, daug svarbiau kokybė ir įdomumas. Nauda – Jūsų darbai ir trumpas prisistatymas saugomas neutralioje ir profesionalioje aplinkoje, yra bet kada pasiekiamas besidairantiems „naujų kadru“. Į įdomiausius pasirodymus reaguoja meno kritikai.

Jei nuspręstume išrašyti save į meno kritikų kurojamą autorų archyvą, prisistatykite mūsų bendroje peržiūroje – „Naujausi prisistatymai“. Tai atviros ir viešos peržiūros, kur prisistatymus įkeliate patys. Tam reikia tik būti prisiregistravusiu www.7md.lt svetainės skaitoju ir paspaudus mygtuką „Dalyvauti“ užpildyti reikiamus laukelius. Jei Jūsų kūriniams reikalintas kontekstas, būtinai pasinaudokite galimybe ir pridėkite aprašymą „Teiginių, raktązodžių“ laukelyje. Jūsų informacija tampa matoma, kai ją patvirtinta puslapio administratorius.

Iš „Naujausių prisistatymų“ visus saugotinus pasirodymus su redakcija bendradarbiaujantys profesionalūs meno kritikai atrinks ir perkels neribotam laikui saugoti į „Atradimų archyvą“.

Jei Jūsų kūryba ypač sudomins meno kritikus, Jums bus suteikta galimybė prisistatyti išsamiau ir sulaukti profesionalų komentaro, intervju ir kitokių pasiūlymų.

Nuolat atsinaujinanti pradedančių, nežinomų menininkų prisistatymų platforma skirta meno specialistams, žiūrovams ir Jūsų kolegom. Kviečiame prisijungti.

„7md“ inf.

Apie tapsmą mažuma

Pokalbis su tapytoju Adomu Danusevičiumi

Adomas Danusevičius – jau nosios kartos tapytojas, kurio kūryba jau kurį laiką Lietuvos meniniame kontekste užima specifinę vietą. Ji susijusi su lygių studijomis, queer estetika ir netgi per ganētinai trumpą laiką prisdėjo prie šių diskursų Lietuvoje paskatinimo. Nepaisant to, Lietuvoje menininkas dar nėra surengės išsamios parodos. Neseniai baigėsi galerijoje „Larm“ Kopenhagoje surengta pirmoji personalinė tapytojo paroda „Karminas“. Tokia proga puikiai tinka pasikalbėti apie seniai pradėtą vystytį ir vis naujomis idėjomis pasipildančią karmino temą, hedonizmą ir vyriškumą pagal Robertą Bly ir Gilles'į Deleuze'ą.

Kaip ir kada išsigryno tavo temos ir motyvai? Tikriausiai tai nutiko studijų metais, o gal dar anksčiau?

Vyriškumu labiau domėtis pradėjau trečiame bakalauro kurse, o magistrantūroje temą kiek išgryniuau, susiedamas su filosofija. Tada ir pradėjau kurti „Karmino“ ciklą. Šiuo metu stengiuosi į reiškinius pažiūrėti plačiau, nes, manau, neužtenka žvelgti vien per lygių prismę.

Labiausiai atpažįstamas tavo sukurtais ciklas, pelnęs susidomėjimą ir išskyres ją kitų jauniosios kartos tapytojų kontekste, yra būtent „Karminas“. Jau vien jo pavadinimas pasižymi interpretavimo galimybų platumu. Karminas – tai pigmentas, kuris išgaunamas iš specifinės vabzdžių rūšies, kurie, gręsiant išnykimo pavojui, sugeba pakeisti lyti ir save apvaisinti. Jis būna rožinės spalvos, jo simbolika nurodo į kūniškumą, aistrą ir kraują. Tai labai taikli to, ką tu darai, apie ką mąstai tapyboje, metafora. Man įdomu, kaip sužinoja apie tuos vabzdžius ir kaip susiformavo ciklo „Karminas“ kertinės idėjos?

Karmino spalva mano paletėje atsidūrė atsitiktinai. Kai buvau plenerine Lenkijoje, šeimininkai davė pasirinkti dažą. Kadangi spalvą buvo mažiau negu tapytojų, teko rinktis tą rožinę. Jei ne atsitiktinumas, tikriausiai nebūčiau pradėjės šio ciklo. Apie karmino pigmento sudėti perskaičiau internete, įvedės spalvos pavadinimą. Tuo metu kaip tik skaičiau Michelio Foucault knygas apie disciplinavimo mechanizmus bei seksualumą, taip viskas ir susiširo.

Papasakok, kaip atradai Roberto Bly „Geležinį Džoną“? Pamenu, sakesi, kad moterims geriau neskaityti šios knygos, todėl tik keletą ištraukus susiradau. Atrodo, joje kalbama apie pirmapradžių vyriškumą, apie tapimą vyru ir moterų atžvilgiu nusiteikiama skeptiškai. Kaip ši knyga pastūmėjo sukurti

paveikslų seriją „Geležinio Džono beieškant“?

Knygą radau Lyčių studijų centro bibliotekoje. Pamenu, parsinėiau namo, pradėjau skaityti ir labai išjaučiau. Pamačiau, kad paraleliai buvau radęs netgi motyvus, atlėpiancius skaitytas idėjas. Knyga remiasi pasaka apie „Geležinį Džoną“. Apie gržimą prie pirmapradžio vyriškumo, apie skirtinges vyriškumo stadijas. Tad ir nutariau išvystyti temą plačiau. Pats ciklas sukurtas per asmeninius išgyvenimus, apie paties kismą iš bernuko į pauaglį ir virą. Net buvau radęs motyvą, kaip grupė vyru keliauja į neįžengiamą girią, iš kurios niekas negrižta. Toji girią – tai pasamonitorės metafora. Vaikystėje bijodavau didelių vandens sūkurių, ir ši sūkurių vaizdinį, perskaitys knygą, ēmiau tapantini su paslaptinga gelme, kurioje slipy atsakymai, susiję su pirmapradžiu vyriškumu. Autorius labai įdomiai interpretuoja vyriškumą, pavyzdžiu, rašo, kad graunantysis tévas neduoda šeimyniškiams savo energijos, o tik išiurbia ją į kažkokiai jame tūnancią juodą skyłę. Jis išiurbia energiją nuolatos, lygiai kaip didičių tironai ją siurbia iš savo liaudies. Na, o pats esu feministas, tad nesutinku su kai kuo, kas rašoma šioje knygoje.

Tavo plėtojamos temos yra labai asmeniškos, tačiau kartu ir politiškos, nes jose slypinti problematika šiandien labai aktuali, ji tiesiogiai atspindi konkrečios socialinės grupės, netradicinės orientacijos žmonių egzistavimą ir kartu plačiosios visuomenės pozūrio į ją keblumus. Ar kada turėjai siekį savo kūriniai iškvesti žiūrovą diskutuoti, apmąstyti aštrias temas? Ką pats manai apie socialiai angažuotą, manifestacinį, už ką nors kovojančių menų ir visokias menines akcijas?

Pats konfrontuoti su plačiaja visuomenė neketinu, tiesiog kuriu, kas tuo metu man atrodo svarbu. Pats gyvenimas padiktavo temą, tai ir laikiausi savo pozūrio. Manau, galima ir nesutiki su „netradicinės orientacijos“ terminu, nes pasidomėjus istorija matyti, kad homoseksualumas egzistavo ir turėjo savas tradicijas nuo seno, o tokiai apibrėžti kaip „netradicinė seksualinė orientacija“ sieju su heteronormatyvumu. Kūriniai racionaliai nesiekiau žiūrovų iškvesti diskusijai. Asmeniškai socialiai angažuotas menas man yra priimtinias ir įdomus, jis labai priklausomas nuo kuriančiojo pasižentimento kovoti dėl idėjų.

Man visuomet buvo įdomu tai, kad nors kūryboje mąstai vaizdais ir remiesi subjektyviomis patirtimis, tavo kūriniai yra „tekstiškai perskaitomi“. Kartais priartėji prie tiesmukumo ar net natūralizmo. Įtaru, kad šios savybės yra nuosekliai koncepcijos dalis...

Toks jau mano žvilgsnis.

Adomas Danusevičius. „Beieškant geležinio Džono“. 2011 m.

Ka galvoji apie hedonizmą, epikūriškumą? Vyrai ir berniukai tavo kūriniuose dažnai veikia kažką nereikšmingą: prausiasi, mankštasi, ilisi sugulė pievelėje ar šiaip glėbesčiuojasi. Kodėl tau įdomesnė toji visai nekaržygiška vyriškumo pusė, o kartais ją tiesiog ironizuojai?

Mégautis malonumas yra kiekvieno asmeninis apsisprendimas. Aš asmeniškai malonumams netekiui pirmenybės. Vyrus vaizduoju atsipalaiviusius, neužimančius įprastinių vaidmenų, kitaip sakant – be heroizmo. Stengiuosi į vyriškumo reiškinį pažvelgti kitu kampu, nei vyrauja šiuo metu. Noriu, kad stipresnes pozicijas īgautų vyriškumas, konkuruojantis su hegemoninio (vyraujančio, dominuojančio prieš kitas vyriškumo formas) modelio vyriškumu. Man svarbu parodyti, kad vyriškumas yra daugiaiypis, susidedantis iš daugybės formų. Stengiuosi pertekti žinute, jog nėra vieno universalaus vyriškumo modelio, kad vyriškumas yra įvairus ir jo formas varžosi tarpusavyje, konkuruoja, bando pasidalinti įtaką kovos lauke.

Kokį vaidmenį tavo kūryboje atlieka kritika? Atrodo, kad jos kliūva daug kam: ir homofobams, ir įvairoioms politinėms struktūroms, kapitalizmu, dvasininkai, apsimetinėjimui...

Pats nesiekiu kritikuoti, tik per teikiu tai, ką matau. Kūryboje man labai svarbi intuicija. Mano matymas susijęs su patyrimu. Tapau ir pašau tai, kas man atrodo svarbu. Kartais kūryba tampa savotiška komunikavimo forma. Nekuriu į stalčių.

Netapai moterų. Ar jos tau negražios, neįdomios? Keletą mačiau piešiniuose, bet visos senos ir siaubingos.

Tikrai sunkus klausimas, kodėl netapau moterų. Atsakysiu tiek, kad jos man labai įdomios. Tiesa, kaip tik sukuriau įdomų motyvą, kuriame vaizduojama moteris, kopianti alpinistų sieną.

Žvelgiant į Lietuvos meno kontekstą temų aspektu, terastume vos keletą autorų, kurie atvira pėlėdoja su lytiškumu, o dar konkretiau – su

jau, ko galima tikėtis, kaip danai reaguos į mano darbus. Tačiau su laukiau dėmesio, tai išties nauja patirtis. Buvo įvairiausiai lankytųjų komentarų. Išsiminė vienas garbus amžiaus vyriškis, Užsikalbėjome, jis daug žinojo apie man rūpimas temas. Be to, papasakojo, jog jo žmona karmino pigmento pirkdavo Meksikoje ir juo daždavo kilimus. Jis gebėjo puikiai interpretuoti paveikslus, net jo patarimai sutapo su mano naujais užmanymais. Vėliau paklausiau galerininkės, kas jis tokis, o ji atsakė, kad tai eilinis lankytujas, kuris domisi parodomis. Kaip keista, kad ten paprastas žūrovas tokis išsilavinęs ir geba kokybiškai bendrauti tokiomis temomis kaip vyriškumas ir queer. Žmonėms, regis, patiko paroda, dėl to labai džiaugiuosi. O dar būdamas ten geriau supratau, kaip veikia meno rinka. Manau, man pasiekė, kad turėjau galimybę eksponuoti darbus geroje galerijoje, kita vertus, ir pats įdėjau nemažai pastangų kurdamas ir bendraudamas. Čia tiktų gerai žinomas posakis: atsidurti tinkamoje vietoje tinkamu laiku. Po šios parodos jau galėčiau įsivaizduoti personalinę parodą ir Vilniuje, reikia tik kurti.

Šiemet įstojai į doktorantūrą. Kokia kryptimi ketini pasukti toliau? Žinau, kad paskutiniu metu daug mąstei apie gilesnę pažintį su maskulinizmo studijomis ir Deleuze'o tapsmo teorijomis.

Tiesą sakant, mąstau apie tai. Vyriškumo studijos liečia mane tiešiogiai asmeniškai, todėl ketinu domėtis tuo giliau, nepasydamas to, ar tai populiarū, ar nuo pjedestalo nueinanti tema. Taip pat įdomi normatyvumo problematika. O Deleuze'o filosofija domiuosi jau kurį laiką. Jo raštyti tekstai man yra artimi, nes kelia asociacijas su dabartyje vykstančiais reiškiniais ir mano paties ieškojimais. Kuriant paveikslus ypač aktualios Deleuze'o idėjos apie tapsmą. Pats tapsmas – nuolat kintantis procesas. Buvo svarbu suvokti, kad identitetas neturi turėti aiškių apibrėžių, o tokius atvejus jie tampa valdžios astovaujami, kitaip sakant, reprezentuojami. Apie tai mąstydamas sukuriau paveikslą „Getas“ apie gėjų situaciją Lietuvoje. Anot Deleuze'o, tapsmas mažuma išvaduoja iš valdžios ir padeda įtvirtinti mažąjį politiką. Pavieksle „Tapsmas mažuma“ kalbu apie anonimiškumą, gimininę tapsmui mažuma. Mažoji politika siekia ne įdiegti ideologiją, o atsiduoti tapsmui, išreišksti mažumos situaciją. Tad ateityje tikiuosi pažinti Deleuze'o filosofiją giliau ir rasti atsakymus į rūpimus klausimus. Tiesiog reikia iurtis į priekį.

Dėkoju už pokalbij.

KALBINO JOLANTA MARCIŠAUSKYTÉ-JURAŠIENĖ

Konkursinė „Scanoramos“ programa

Jauni režisieriai formuluoja sunkius klausimus

Europos šalių kino forumas „Scanorama“ parodys turiningą ir įvairią trumpametražių filmų konkursinę programą „Naujasis Baltijos kinas“. Joje – penkiolika filmų iš trijų Baltijos šalių – Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Jauninių kūrėjai bando formuloti svarbius klausimus ir ieškoti naujų formų. Kaip jiems tai pavyksta, vertins žiuri: Janas Eriks Holstas (Norvegija), Umutas Dagas (Austrija), Filipas Marczewski (Lenkija). Žiuri skirs du apdovanojimus. Pirmasis atiteks geriausiam Baltijos šalių jauno režisieriaus filmui (apdovanojimą skiria kompanija „Cinevera“), antrasis – geriausiam jaunam lietuvių režisieriu (apdovanojimą skiria bendrovė TEO). Laureatai bus paskelbti per iškilmingą festivalio uždarymą lapkričio 18 dieną.

Pirmais konkursinėje programoje bus parodytas lietuvių režisierės Oksanos Burajos filmas „Liza, namo!“ (Lietuva, Estija, 2012, 27 min.), jo premjera įvyko praėjusį savaitgalį pasibaigusiam Tarpautiniame Leipcigo kino festivalyje. Tai pasakojimas apie mergaitę, kuri nenori taikytis su aplinka. Filmo autoriams pavyko nufilmuoti konfliktus, kylančius, kai Liza pabėga iš namų. „Kodėl tu nuolat pabėgi? Ko tau trūksta?“ – tuos klausimus mergaitė girdi nuolat. Bet

kaip paaškinti tai, kas vyksta jos sieloe?

Šioje programeje atsidūrė ir trijų kino režisūrų Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje studijuojančių autorių filmai. Jurgio Matulevičiaus „Auka“ (2012, 15 min.) per-

18 min.) herojus gyvena landyne paverstame sename dvare. Dar vienos Nikodemų išgertuvės baigiasi tuo, kad vyras ir nežinia iš kur atsiradusia ožka pasiklysta miške. Ricardas Marcinkaus filme „Experiminas“ (2012, 30 min.) matysime

mo koplytėlėje, ir jis smalsiai stebinti vienuoliukmetė Alina.

Antroji programe pristatytas latvių ir estų filmus. Elinos Nan „Ačiū, kad esi“ („Aitäh, et Sa minuga juhtusid Aitäh“, Estija, 2011, 15 min.) taip pat bandys atsakyti į svarbius

klausimus, bet rodyt trumpą kelionę. Du vaikinai, dvi merginos ir netikėti likimo vingiai. Vaikinai turi priimti sprendimą, atsakysiantį į klausimą, kaip jie yra. Kito estų konkursant Heigo Leplos filmas „Neiškainojama“ („Priceless“, Estija, 2011, 13 min.) – apie tai, kaip vėlus apsilankymas biure pasisuka netikėta kryptimi – čia ir konfliktas, ir policija, ir legendinė roko žvaigždė... Latvės Mādīs Dīšlerės filmas „Poema“ („Dzezolis“, Latvija, 2011, 25 min.) pasakoja apie latvių poetę Austrą Skujiną (1909–1932). Ji dirbo Žemės ūkio ministerijoje, kūrė eiles ir nelaimingai pamiliusi nusiuždė... Vieną vėlų vakarą Austra parke atsitiktinai sutiko policininką ir šis įvykis sukėlė virtinę netikėtumą. Jaunai poetei reikėjo rinktis, ar būti šantažuojamai, ar pranešti apie policininką jo viršininkui. Tada Austra Skujinė ir parašė savo paskutinę publikuotą poemą.

Kasparo Jancio ir Vladimiro Leschivo filmo „Antropovo vil“ („Villa Antropoff“, Estija, Latvija,

2011, 13 min.) herojus – vyras, kuris neturėjo nieko daugiau, tik save. Ir didelę gražią svajonę. Bet juos atskyrė milžiniška ir pavojinga vandens siena. Vyros išvyko į kelionę ir pasiekė tikslą. Tačiau ar jisrado tai, ko ieškojo?

Trečioji konkursinė programe pristatytas Ivano Pavljučeko filmą „Baltais kvadratas“ („Belyj kvadrat“, Estija, 2012, 17 min.). Jis nukels į kaimą, kur vaikai žaidžia slėpynių. „Kita vaivorykštės pusė“ („Teiselpool Vikerkaart“, Estija, 2012, 18 min.) – tai aktorės ir režisierės Triin Ruumet filmas apie Aivarą ir Leni, kurie leidžiasi į astostogų kelionę. Juodu susikuria personažus ir patys nežino, kuo bus kitą rytą. Smagū tol, kol Leni nepradeda penydi savo personažei. Aivaras jau norėtu grižti į realybę, bet mergina atsisakoto. Leni susižavē naujuoju savo „as“, o Aivarui tokios moterys kelia pasibaurėjimą.

Latvio Gundaro Jakobsono „Riba“ („Boreža“, Latvija, 2012, 36 min.) – filmas apie mūsų vidines ribas, o estų Eriko Alunurmo, Mikkelio Rehod, Mari-Liis Rebane ir Mari Pakkaso „Pusryčiai ant žolės“ („Breakfast on the Grass“, Estija, 2011, 5 min.) dar kartą primins, kad šedevrui sukurti reikia 99 proc. sunkaus darbo ir 1 proc. talento.

PAGAL RENGĖJŲ INF.

„Liza, namo!“

kelę į laiką, kai Dievas miręs, o žmogus paliktas likimo valiai ir turi pats ieškoti atsakymų. Kelias, kurį, pasak filmo autorius, turi nueiti unikalais pasaulio matymo siekiantis žmogus, grįstas bandymų metodu. Nuklydus per toli, užsimenzga konfliktas tarp kūno ir proto, tarp vienuomenės ir individuo, tarp moralės ir to, kas su ja nesuderinama, tarp gyvenimo ir mirties. Aistės Žegulytės filmo „Nikodemas“ (2012,

trisdešimtmetį Marių, kuris ilgai dirba tą patį darbą. Jo gyvenimas nuobodus, o ir draugų neturi – dažniausiai jam skambina mama, jie gyvena kartu. Atsitiktinai Marius patenka į asocialių žmonių pasaulį, kuris paskatins ji pakeisti gyvenimą. Gianluco Sodaro filmo „Ką Dievas sau galvoja“ („God's Got His Head in the Clouds“, Lietuva, Italija, 2012, 15 min.) herojai – septynas kunigas, kuris meldžiasi kai-

mano ir Fritzo Lango pasakojimui apie daktarą Mabuzę – filmo „Dorianas Grėjus bulvarinės spaudos veidrodijo“ („Dorian Gray im Spiegel der Boulevardpresse“, 1984) herojus, kurį suvaidino Verushka von Lehndorff. Autorinė ir pas mus populiarus Iljos Ilfo ir Jevgenijaus Petrovo romano „Dvilyka kėdžių“ („Twelve Chairs“, 2004) ekranizacija pasižymi dar ir tuo, kad Ottiger pasakoja ir apie praeitį, ir apie dabartį.

Nors lygiavertis dalies jos filmų personažas yra Berlynas, Ottiger nuolat keliauja. Su kino kameras ji keliavo per Lenkiją, Slovakiją, Vengriją, Rumuniją, Bulgariją, Odesą iki pat Turkijos, iš tos kelionės gimbė per penkias valandas trunkantis filmas „Südstoppassage“ (2002). 1985 metais ji sukūrė dokumentinį filmą „Kinija“ („China. Die Künste – der Alltag“) kuriame beveik nėra teksto, tik ilgi kadrų, užfiksavę kasdienybės dramaturgiją ir realius garsus. Pasak režisierės, jų įkvėpė peizažinė kinų tapyba, kurta ritinėje, kurį reikia išsynioti, kad pamatyti viską. Nuo filmo „Mongolijos Žana d'Ark“ („Johanna D'Arc of Mongolia“, 1989), kurio herojės – keturių skirtinges moterys, susipažinusios keliaudamas Transssibiro geležinkelio, reži-

sierės dėmesys vis dažnai krypsia į Rytius. Filme „Korėjietiška vestuvių skrynia“ („The Korean Wedding Chest“, 2009) ji parodė, kaip Ryti kultūrą ir senus ritualus persmelkia šiuolaikišumas.

Naujausias Ottiger filmas „Po sniegū“ („Under Snow“, 2011), kurį rodys „Scanorama“, kurtas Japonijoje. Sužavėta XIX a. parašytomis Bokushi Suzuki „Sniego šalies pasakomis“, režisierė nubyko į sniegų apklotus šiaurės Japonijos kaimus. Kartu su ja keliavo du kabuki teatro aktoriai. Jie filme vaidina Takeo ir Mako. Naktį apsistoję sename name, vyrai patiria neįtikėtiną permainą. Jie tampa pasaikos personažais – Edo laikotarpio vyru ir moterimi, sčkančiais mokytojo Suzuki pėdsakais. Ottiger pasaikoją jų istoriją, kartu stebėdama ritualų, ramybės ir grožio persmelktą kaimelio gyventojų kasdinę nybę. Kabuki, kino vaizdinių grožis, tarsi laike sustingusi sniego šalis ir tradicinė Yumiko Tanaki muzika filme „Po sniegū“ – tikra dovana Ryti kultūrų gerbėjams.

Susitikimai su Ulrike Ottiger vyks: lapkričio 12 d. 18.30 „Forum Cinemas Vingis“ ir lapkričio 13 d. 19 val. „Skalvijos“ kino centre.

„7MD“ INF.

Moteriškumas kaip maskaradas

„Scanoramos“ viešnia – režisierė Ulrike Ottiger

„Po sniegū“

nas ir sūnūs. Esmeraldos del Rio permainų istorija“ („Laokoon & Söhne“, 1975) – tai fantasmagoriškas pasakojimas apie Esmeraldą iš šalies, kurioje gyvena tik moterys. Vienas garsiausiai ankstyvųjų Ottiger filmų „Madam X – absoluti valdovė“ („Madame X: An Absolute Ruler“, 1977) – ekstravagančiškas stilizuotas filmas apie piratus, kuriame vyriška simbolika tampa femininių refleksijų pretekstu. „Girtouklės portretas“ („Bildnis Einer Trinkerin-Aller Jamais Retour“, 1979) heroje tapo moteris, kuri nusiperka bilietą į vieną pusę – jis skrensta į Berlyną, kad visiškai atsiduotų

girtuokliai. Ottiger dažnai dekonstruoja privalomas moteriškumo rodomą ar apibrėžimo normas. Moteriškumas rodomas tokiomis ryškiomis priemonėmis, kad kyla įtarimas, jog tai – persirengėliai, kad moteriškumas režisierėi yra tik maskaradas. Apskritai jos filmai – tikra kitoniškumo šventė.

Ottiger tirštai pripildo filmų erdvę nuorodomis į simbolius ir mitus, ji dažnai naudojasi žinomais literatūros ir kino personažais. Filmo „Freak Orlando“ (1981) herojus pasiskolintas iš Virginijos Woolf romano ir, žinoma, iš Todo Browningo filmo, iš Oscaro Wilde'o ro-

Kaip stebuklas

Emmanuelle Riva sugržimas

Šią savaitę prasidėjusi „Scanorama“ parodys vieną svarbiausių šiuo metu filmų – Kanų „Auksine palmės šakelė“ apdovanotą ir ne vienam Europos kino akademijos apdovanojimui nominuotą Michaelio Haneke's „Meile“. Pagrindinį moters vaidmenį filme sukurė prancūzų aktorę Emmanuelle Riva.

Pateikiame Annos Tatarskos pokalbio su aktore fragmentus, išspausdintus žurnalo „Zwierciadło“ lapkričio numeryje.

Pamenu pirmą kartą, kai pamačiau Jus ekrane. Tai buvo Alaino Resnais „Hiroshima, mano meile“.

Dar nepamiršote to filmo? Juk jis buvo taip seniai! Buvo sužavėta Marguerite Duras scenarijumi, taip pat man patiko trumpametražiai Alaino Resnais filmai. Greitai suradome bendrą kalbą. Ar patikėsite, kad mūsų biudžetas buvo labai kuklus? Pirmieji žodžiai, kuriuos išgirdau iš režisieriaus atskridusi į Tokiją, kad turime mažai pinigų ir nežinia, ar pavyks filmą pastatyti. Vis dėlto pavyko.

Tai įvyko 1959 metais, filmas – Jūsų kino debiutas.

Ir posūkis mano karjeroje. Kai gavau vaidmenį „Hirosmoje...“, jau buvau žinoma teatro aktorių. Teatre mane ir pamatė Alainas Resnais.

Kaip reagavote į pasiūlymą vaidinti „Meilėje“?

Man 85-eri. Tokio amžiaus aktoriams jau nėra daug vaidmenų. Paskutiniu metu vaidinai tik episodiniuose. Dalyvauti filme, kurio filmavimas trunka du mėnesius, – ne-

įtikėtina. Taip tiesiog nebūna. Man tai lyg stebuklas. Buvau nepapras tai laiminga.

Apie Haneke kalbamą, kad jis žiaurus, negailetingas režisierius.

Tai netiesa, gyvenimas yra negailetingas. Nemačiai visų jo filmų, bet „Baltas kaspinas“ ar „Paslėpta“ – tai gražus kinas, panašiai kaip ir „Pianistė“. Haneke – režisierius, kuris elgiasi su realybe tiesiog virtuoziškai... Filmavimo aikštéléje puikiai su juo susikalbėjome. Žinojau, ką turia padaryti, kaip suvaidinti. Net sunkias scenas. Turėjau nusirengti, vaidinti kūnu, kuris filme po truputį degraduoja. Turėjau tai suvaidinti – kūnu ir proto žudynes.

Ar nebijojoje tokios sunkios temos, ar Jūsų nebaugino ligos ir mirties stigma?

Turiu pasakyti, kad tai manęs visai nebaugino, greičiau buvo smalsu. Jaučiau, kad galu tai suvaidinti, galiu tai padaryti.

Emocinis šio filmo poveikis – tai ir Jūsų su Jeanu-Louis Trintignant' u dueto nuopelnas.

Iš visų girdime, kad ekrane buvome tobula sutuoktinii pora. Pa-

sitikėjau Haneke ir visa filmavimo grupe, tad artumas tarp mūsų buvo pasiekiamas. Aktoriai neprivalo gerai vienas kito pažinti, kad su-

kurtų tokius intymius santykius. Anksčiau beveik nepažinojau Jeanu-Louis. Tiesa, kadaise, 7-ajame dešimtmetyje, kartu filmavomės Italijoje, bet nieko daugiau.

Iš pradžių Haneke mums pasakė, kad būtume vienas kitam švel-

nūs ir romūs, bet be nereikalingo sentimentalumo ir patoso. To ir nusitvėrau. Tai buvo tobulas raktas suprasti herojus. Dirbome dekoracijose, kurios buvo pastatytos kino studijoje Paryžiaus priemiestyje. Nebijoju užsidaryti patalpoje, to mums reikėjo. Net paprašiau, kad man leistu apsigventi persirengimo kambaryje, kol vyks filmavimas, nes nenorejau prarasti dvių valandų kelionei. Nejaučiau jokios klaustrofobijos, netoliess teka Sena, eida vau prie jos pasivaikščioti. Buval ten labai laiminga. Nepaisant sunkios filmo temos, filmavimo dienos pabaigoje neausdavau liūdesio.

Ar svarbi grupės parama filmuojant drastiškas scenas?

Labai svarbi, ypač man nelengvose scenose, tokiose kaip ta, kai slaugė man keicią palutę. Tas momentas labai varžė ir aktorię, kuri vadino slaugę. Filmavo dvi kameros, viena buvo prie pat mano veido. Akimirką pasirodė, kad ir aš pradēsiu varžytis. Mano akysse buvo ašaras, visų kitų – taip pat. Bet režisierius montuodamas nepasinaudojo tuo stambiu planu, jis labai subtilus ir taktiškas. Šio filmo jėga yra nuosaikumas.

Man „Meilė“ – tai filmas, kuris leidžia suprasti, kaip daug reiškia žodis „mylėti“. O Jums apie ką yra filmas?

Apie tai, kad niekam nepavyks išvengti mirties ir skausmo. Bet kartu galime ekrane pamatyti save, galime pajusti iš jo sklidančią tikrą meilę. Taip pat filme parodytas kiekvieno individu išskirtinumas, jo išraiškinės charakteris, kurį reikia gerbti.

torija, perkelta į šių dienų Vietnamą.

„Ateinu su lietumi“ sukurtas po aštuonerių metų pertraukos. Jis pagamintas už išpanų pinigus, filme vaidina Holivudo aktoriai Joshua Hartnett ir Elias Koteas. Pagrindinis herojus yra buvęs Los Andželo policininkas Klainas. Jis tapo privačiu detektyvu. Turtuolis

kinas ji pasamdo surasti kažkur Azijoje dingusį savo sūnū Šitao. Jaunuolis yra gydytojas – jis pasiima svetimą skausmą. Kitų gydymo kelią jam yra kančios keliai.

Bet Klainui keliai pas Šitao taip pat bus sunkus ir skausmingas. Klainas negali pamiršti serijinio žudiko gaudynių. Jos jam parodė pasaulį, kur skausmas yra iškūnijęs grožis. Todėl kelionė į Rytus – Filipinus, Honkongą – detektyvui bus kupina mistikos. Regis, jis abejingas viskam nežinomame mieste. Jis ieško tik Šitao, tapusio benamių ir bedalių išganystoju.

Religijos ar išminties paieškoms ar mistiniams nušvitimams neturi laiko šių dienų Paryžiaus banditai – Frederico Schoendoerfferio filmo „Mafiozai“ (LRT, 10 d. 23 val.) personažai. Penkiadėsimtmetis Pjeras Korti valdo tikrą imperiją: narkotikai, „gyvos prekės“ iš Rytų Euro-

„Meilė“

Man atrodo, kad iš filmo neišcina me prislėgti, išeiname apsilavel.

Kaip tapote aktore?

Esu kilusi iš mažo miestelio Vėžuose, Rytų Prancūzijoje, ten vaikščiojau į kiną. Žiūrėjau į aktorių, mane jaudino jų vaidyba, kankinai tėvus pasakojamis apie savo planus. Ten pirmą kartą pasirodžiau scenoje, beje, tévo, kuris nerém mano planų, dėka. Jis paniskai bijojo, kad išvyksiu į didelį miestą. Viena diena jis išgirdo iš galanterijos parduotuvės savininko, kad vėčių mėgėjų trupė ieško jaunos debiutantės. Nepagalvojęs jis pasakė: „O kodėl ne mano duktė?“ Vaidinau keliuose spektakliuose, tarp jų ir Anouille'aus „Antigoneje“, rengiau poezijos rečitalius. Supratau, kad galu apie šią profesiją galvoti rimtai. Bet kaip pasiekti Paryžių ir tame nepražūti? Paskui perskaičiau laikraštyje apie teatro mokyklos rengiamą konkursą. Išvykau nieko nepažinodama, išlaikei egzaminą ir taip viskas prasidėjo.

Kuo vadovaujatės rinkdamasi vaidmenis?

Greičiau mes esame pasirenka, daugiausia, ką galime, – atsisakyti. Gal aš atsisakydavau per dažnai? Buval labai kategoriska, ieškojau absoluto. Teatras manęs išlepinio, ten vaidinau daug įvairių vaidmenų. Ki-

nas dažniausiai mus sudėlioja į lentynėles, esame to aukos, režisieriams lengviau rinktis, kai reprezentuoja tam tikras kategorijas, amplia, specializacijas. Nelengva vaidinti tą patį, aktorius ieško įvairumo.

Kūnas ir veidas aktoriui – darbo įrankiai. Bégantis laikas ne vienam tampa smūgiu.

Laikas mus pažymi, jis toks pat visiems. Žaviuosi tais, kurie nori būti amžinai jauni, bet tai siaubinges rūpestis. Senėjimas yra natūralus, visi esame mirtingi. Daug sunkesnė patirtis – prarasti sveikatą, todėl reikia ja rūpintis. Kiek išgalédama stengiuosi išsaugoti sveikatą, šviesų protą ir įgalų kūną. Reikia būti atviram kitiems ir išsaugoti laisvę. Visada mylėjau laisvę, todėl niekad ir neištékėjau.

Kartais laisvę reiškia ir vienatvę.

Svarbiausia – nebijojo gyvenimo. Reikia išsaugoti ramybę senatvės akivaizdoje. Baimė viską naikina. Reikia patirti draugystę, meilę, bet su tokia pilnatve, kokią matėme Haneke's filme. Turiu galvoje tikrą meilę, o ne susižavėjimą ar įsimylėjimą. Jei pavyks nukreipti protą šia linkme, atgal gausime ramybę ir džiaugsmą. Prašau manimi patikėti, aš tai žinau.

PARENGÉ KORA ROČKIENĖ

Rodo TV

Atspindžiai nemeluoją

Jau visų pamirštas Kozma Prutkovas sakė: „Jei nori būti laimingas, būk!“ Norvegų debiutantės Anne Sewitsky komedijos „Nesveikai laiminga“ (LRT Kultūra, 14 d. 22.10) herojė Kaja, manau, jam pritaru. Kai įmažą miestuką, kuriame ji gyvena kartu su nesveikai medžioti mėgstančiu vyrų, atskelia sutuoktinai Sigvė ir Elizabet, Kaja nusprendžia, kad bus laiminga. Ko laukti iš filmo, kai dvi šeimyninio gyvenimo krizę išgyvenančios poros atsiduria kaimynystėje, ir dar norvegiškos žemos apsuptyje? Kitai ir negali būti: tarp jų kažkas įvyks. To „kažko“ laukti ilgai nereikės. Artumo pasiūlgusi Kaja pradės romaną su žmonos neiškitimybės išskaudintu Signe. Homoseksualumą slepiantį Kajos vyras pasijus įžestas dvigubai. Bet racionali Sigrė žmona viską sustatys į savo vietas. Finale herojai nebebus tokie, kokie buvo filmo pradžioje, sekdamis visais šiuolaikinio kino dramaturgijos reikalavimais, nepasikeis tik porų vaikai. Ko gero, jie dar nelaibai suprantą, kad reikia būti laimingiem. „Nesveikai laiminga“ – ne-

„Ateinu su lietumi“

sudėtinga, sklandžiai papasakota istorija su gera humoro doze ir bei save skeptiškai vertinančiais personažais – visai optimistiška ižanga į mūsų laukiančią ilgą žiemią.

Pernai „Nesveikai laiminga“ uždarė „Scanoramą“, šiemet „Scanorama“ jau prasidėjo ir žada gerų filmų. Abejoju, ar liks laiko televizoriui, bet iš Vietnamo kilusio prancūzų režisieriaus Tran Anh Hungo filmui „Ateinu su lietumi“ (LNK, 13 d. 22.35) bandysiu jo rasti. 10-ajame dešimtmetyje ši režisierų žinioje kiekvienas save gerbiantis sinefilas. 1993 m. pasirodė Tran Anh Hungo filmas „Žalias papajos kvapas“ sulaukę kritikų liaupsių ir „Cezario“ už geriausią debiutą, netrukus tarptautinį pripažinimą pelnė kitas režisieriaus filmas „Rikša“ (1996). Salygiską trilogiją po kelių metų užbaigė „Vasaros vertikalė“ (2000) – čechoviška trijų seserų is-

pos, padirbtį pinigai, reketas, apiplėsimai. Korti neįšgventė be prievertos, jis pasitiki savo paslaugingu ir nepriklausomu patikėtinu Frenku. Bet užtenka Korti keliems mėnesiams atsidurti už grotų, ir imperija ima griūti. Ar tai sąmokslo rezultatas, ar ligoto nusikaltėlio panojatos priepluošis?

Režisierius sako norėjės filme parodyti banditų „mikrokosmosą“, kiek įmanoma labiau priartėti prie paslaugingo, pavojingo ir nematomio jų pasaulio. Ir leisti jame rutulioti šekspriškai dramai. Pasak Schoendoerfferio, teatro legendai Philippe'ui Cauberc'ui ir Benoit Magimeliui iš tikrujų teko Julijaus Cezario ir Bruto vaidmenys.

TV3 šį savaitgalį nustebins ne vieną – sekmacienu (11 d. 21.10) parodys Riano Johnsono filmą „Laiko kilpa“, kuris dar tebira kino teatrų repertuaru. Pasakojimas apie netolimą ateitį, kur išprastos tapo kelionių laiku, turi antiutopijos atspalvį – juk ateitis (bent jau kine) nebegali būti šviesi ir laiminga. Toje ateityje klesti korporacija, kuri puikiai tvarosi su nepageidautiniais žmonėmis. Tiesiog išsiučia juos į prieitį. Tėn juos užmuš ir jie bus visiškai ištrenti iš istorijos. Viskas sekasi

puikiai, kol pagrindinis filmo personažas Džo (Joseph Gordon-Levitt) viename iš ateities atsiųstame pakete suranda nebejauną tipą – būsimą save (Bruce Willis).

Vis dažniau garsiųose filmuose pasirodantis Josephas Gordon-Levittas (g. 1981) – vienas įdomiausių jauniosios kartos amerikiečių aktorių. Filmuotis jis pradėjo dar būdamas vienuolikos.

Ji pamatysis dar viename TV3 savaitgalio filme – 2009 m. Marco Webbo romantinėje komedijoje „500 meilės dienų“ (10 d. 23.40). Gordon-Lewitto herojus Tomas Hensonas dirba bendrovėje, kuri gamina sveikinimo atvirukus. Jo darbas – galvoti juokingus parašus. Tomas įsimylį bendradarbę. Filme ir rodomos 500 Tomo gyvenimo dienų, jų „skaitiklis“ išjungė tada, kai bendrovės biure pirmakart pasirodė būsimą Tomo mylimojį.

Laiko skaitiklis filme veikia puikiai, bet kartais gera grįžti į prieitį. Gal net ne į savo, o į kino prieitį. Juk kai Tomas viename filme kadre prieina prie mašinos, atspindyme jis mato ne save, o Harrisono Fordo herojų iš „Žvaigždžių karų“.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

<p>Parodos</p> <p>VILNIUS</p> <p>Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Gintaro Česonio fotografijų paroda „Sutiki miestai“ Paroda „Žvilgsnis į save“ iki 11 d. – paroda „Ne vien grožis. Moters atvaizdas LAWIN kolekcijoje“</p> <p>Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Jonas Rustemas – dailininkas ir pedagogas“, skirta dailininko 250-sioms gimimo metinėms Tarptautinė paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų ir didikų portretai iš Ukrainos muzieju“</p> <p>Radvilių rūmai Vilniaus g. 24 iki 11 d. – paroda „Slovakų grafikos menas. Klasikinės technikos“</p> <p>Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3 A Paroda „Nuo mini iki maksi. Septintojo dešimtmečio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paržiaus kolekcijos) „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klasika“ Paroda „Secesijos mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)</p> <p>Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenalas Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių būties kultūra Kryždirbystė „Lietuvos diplomatinė tarnyba 1918–1940 m.“ Paroda „Vytautas Landsbergis – 100 knygų“</p> <p>Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija</p> <p>Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2 Paroda (Kaip aš čia patekau). Tapyba Lietuvoje“</p> <p>Galerija „Kairė–dešinė“ Latako g. 3 Tarptautinė ekslibrio paroda-konkursas, skirtas Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms Irenos Daukšaitės-Guobienės kūrybos paroda „Konfigūracijos“</p> <p>Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 „Artscape“: JAV. Alyson Shotz paroda</p> <p>VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS</p> <p>Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 Ray Bartkaus paroda „Tapybos pabaiga“</p> <p>Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 Tarptautinio jaunųjų keramikų simpoziumo „Redukcija medžiui“ paroda</p> <p>Tekstilės galerija „Artifex“ Gaono g. 1 Vitaliaus Čepkauskio personalinė paroda „Raštai“</p> <p>A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai</p>	<p>Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamento Kultūros skyrius skelbia menininkų atranką</p> <p>Strasbūro klubo merų susitikime 2004 m. gegužės 4, 5 d. Strasbūre buvo pasirašytas raginimas kurti ekonominės ir socialinės sanglaudos politiką. („Strasbūro klubas“ įkurtas 2003 m., Klubo narys yra ir Vilniaus miesto meras.) Susitikime Strasbūras pasiūlė miestų merams (jų dabar yra 35) plėtoti kultūrius ryšius per menininkų mainų programas, sudarant galimybę menininkams apsiųgenti ir kurti Strasbūre, skiriant jiems stipendijas.</p> <p>Strasbūro miesto savivaldybės partneriu šiame projekte yra CEAAC (The European d'Actions Artistiques Contemporaines) – Šiuolaikinio meno Europos centras.</p> <p>Skelbiame menininkų, norinčių dalyvauti kultūros mainų programoje Strasbūre, atranką. Kviečiame dalyvauti plastikos meno kūrėjai, norintys ir galintys 2013 m. trims mėnesiams vykti į Strasbūrą kurti.</p> <p>Reikalavimai atrankos dalyviams:</p> <ul style="list-style-type: none"> • am•ius nuo 25 m. (studentai projekte nedalyvauja); • mokėti anglų, prancūzų arba vokiečių kalbą; • komunikabilumas, noras bendrauti ir aktyviai dalyvauti kultūros mainuose. <p>Pasibaigus mainų programai, menininkas turi surengti parodą. Pageidautina, kad paroda būtų eksponuojama Strasbūre, tačiau tai nėra privaloma.</p> <p>Iki 2012 m. lapkričio 20 d. atrankos dalyvius prašome į Vilniaus miesto savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto departamento Kultūros skyrių (Konstitucijos pr. 3, 9 darbo vieta (langelis) pristatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gyvenimo ir kūrybinės veiklos aprašymą (CV lietuvių ir anglų kalbomis); • fotografijas (10 vnt.), pristatančias kūrybinę medžiagą, pateikiamą atrankai; • pateikti meno projektą, kuris yra tiesiogiai susijęs su miestu partneriu. Siūlomo projekto vizualinių pristatymą (nebus grąžinamas); • motyvacinį laišką, kuriame menininkas nurodo priežastis, kodėl norėtų vykti į Strasbūrą dalyvauti kultūros mainų programoje (lietuvių ir anglų kalba). <p>Projekto organizatoriai nemokamai suteiks dirbtuvės kūrybai, apmokės nakvynės išlaidas, skirs 3000 euro stipendiją trimis mėnesiams.</p> <p>Kelionės bei kūrybos darbų pervežimo į Lietuvą išlaidas apmoka pats menininkas.</p> <p>PRIDEDAMA: kultūros mainų organizatoriu laiškas iš Strasbūro.</p> <p>Pastaba: kadangi Vilniaus miesto savivaldybė pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Strasbūru, minėtas projektas rengiamas tarp Vilniaus ir Strasbūro, todėl projekte gali dalyvauti tik Vilniaus menininkai.</p> <p>Informacija tel. 2112 385</p>
--	--

LAI". Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)	„PAS BLEZA". Rež. – S. Rubinovas
10 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „ARABIŠKA NAKTIS". Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)	11 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŽUDYSTĖ". Rež. – S. Rubinovas
11 d. 12 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „STEBUK-LINGAS MEDIS". Kūrybinė grupė M. Markevičius, A. Balionis, M. Sučyla, T. Chmelevskis	15 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ „PAS BLEZA". Rež. – S. Rubinovas
11 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „NUTOLE TOLIAI" (pagal P. Širvį). Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)	KLAIPĖDA
11 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREM-JERA! „IŠEJIMO NÉRA". Rež. – I. Basijokas (programa „Atvira erdvė“)	Klaipédos muzikinis teatras
13 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – D. Harro-werio „PEILAI VIŠTOSE". Rež. – G. Liutkevičius (aktorių ansamblis „Degan“)	9 d. 18.30 – „ŠTRAUSIANA"
15 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „FEEL LINK": Kūrėjai ir atlikėjai L. Žakevičius ir A. Gudaitė (programa „Atvira erdvė“)	10 d. 18.30 – G. Kuprevičiaus „VERONIKA"
15 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „ANTIGONĖ (NE MITAS)". Rež. – I. Stundžytė (teatro laboratorija „Atviras ratas“)	11 d. 13 val. – B. Pavlovskio „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI"
KAUNAS	11 d. 17 val. <i>Teatro kolonų salėje</i> – „Muzika, skambanti jausmai"
Kauno dramos teatras	ŠIAULIAI
9 d. 19 val. <i>Rūtos salėje</i> – PREMJERA! D. Danis „GELBÉKIME MEILĘ". Rež. – A. Jankevičius	Šiaulių dramos teatras
10 d. 19 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – E. Scribe'o „PRIEŽYSTYS IR PASEKMĖS". Rež. – R. Banionis	9 d. 18 val. – R. Lamoureux „SRIUBINĖ". Rež. – N. Mirončikaitė
10 d. 19 val. <i>Penktajoje salėje</i> – „LAIMINGI". Rež. – A. Areima	10 d. 18 val. – „BRANGIOJI MOKYTOJA". Rež. – I. Stundžytė (teatras laboratorija „Atviras ratas")
11 d. 12 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – A. Sunklodaitės „KIŠKIS PABÉGĖLIS" (pagal L. Jaki-mavičiaus knygelę). Rež. – A. Sunklodaitė	11 d. 18 val. – P. Cheneau „I SVEIKATA", PONE!" Rež. – N. Mirončikaitė
11 d. 15 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – I. Paliulytės „LIŪDNAS DIEVAS". Rež. – I. Paliulytė	13 d. 10, 13 val. – M. Astrachan, E. Žukovskojos „PIFO NUOTYKIAI". Rež. – V. Blédės, atnaujinto spektaklio rež. – Urvinis (Juozo Miltinio dramos teatras)
11 d. 19 val. <i>Penktajoje salėje</i> – H. Ibsono „ŠMÉLKOS". Rež. – A. Areima	14 d. 18 val. – A. Smilgevičiūtės ir R. Radzevičiaus akustinius koncertas
13 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – T. de Fom-belle'io „ŠVYTURYS". Rež. – G. Varnas	15 d. 18 val. – Y. Reza „SKERDYNIŲ DIEVAS". Rež. – A. Lebeliūnas
13 d. 19 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELIOS PŪVI". Rež. – V. Malinauskas	PANEVĖŽYS
13 d. 19 val. <i>Tavernos salėje</i> – „TANGO NOVEU" (VDU studentai)	Juozo Miltinio dramos teatras
14 d. 18 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – Š. Aleichemo „MENDELIO MILIJONAI". Rež. – A. Pociūnas	9 d. 18 val. – I. Abele „JAZMINAS". Rež. – M. Kimele
14 d. 19 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – B. Frielio „STEBUKLINGASIS TENESIS". Rež. – G. Padegimas	Šiaulių dramos teatro gastrolės
15 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – A.M. Sluckaitės „ANTIGONĖ SIBIRE". Rež. – J. Jurašas	10 d. 12 val. – „BERNIUKAI ŠOKA BREIKA" (pagal V. Račicko knygą). Rež. – A. Gluskinas
15 d. 19 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – M. Gorkio „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)". Rež. – K. Glušajevas (Valstybinis Vilniaus mažasis teatras)	10 d. 18 val. – Y. Reza „SKERDYNIŲ DIEVAS". Rež. – A. Lebeliūnas
Kauno muzikinis teatras	11 d. 17 val. – R. Vaivaras „BIČAI". Rež. – R. Vaivaras
9 d. 18 val. – C. Portorio „BUČIUOK MANE, KEIT". Dir. – J. Geniušas	15 d. 18 val. – A. Smilgevičiūtės ir R. Radzevičiaus koncertas
10 d. 18 val. – L. Fallio „MADAM POMPADUR". Dir. – J. Janulevičius	Koncertai
11 d. 12 val. – W.A. Mozarto „MAŽOJI BURTŲ FLEITA". Dir. – V. Visockis	Lietuvos nacionalinė filharmonija
11 d. 18 val. – J. Strausso „VIEŅOS KRAUJAS". Dir. – V. Visockis	10 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestros. Dir. – V. Lande (Rusija, JAV). Solistė X. Wang (fortepijonas, JAV). Programoje F. Schuberto, M. Ravelio kūriniai
14 d. 17 val. – R. Rodgerso „MUZIKOS GARSAI". Dir. – J. Vilnonis	11 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – „Muzikinė kelionė į Čiurilonio vaikystę". Gedvilaitė (fortepijonas). Dalyvauja aktorius A. Kazanavičius, Druskininkų M.K. Čiurilonio meno mokyklos jaunieji atlikėjai
15 d. 18 val. – L. Adomaitiū „DULKIŲ SPINDESYS". Choreogr. ir libreto aut. – D. Bervingis ir G. Visockis	11 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejuje</i> – Ū.U. Žebriūnaitė (alta), I. Baikštytė (fortepijonas)
Kauno mažasis teatras	11 d. 16 val. <i>Kauno Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje</i> – kompozitoriaus V. Švedo kūrybos vakaras. Lietuvos kamerinių orkestros (meno vad. – S. Krylovas)
9 d. 19 val. – N. Kino pristato psichologinių iliūzijų šou „SECOND SIGHT"	11 d. 16 val. <i>Trakų pilies Didžiojoje menėje</i> – „Vunderkindas W. A. Mozartas Londonė". Ansamblis „Musica humana" (meno vad. ir dir. – A. Vizgirda). Solistai R. Vaicekauskaitė (sopranas), R. Beinaris (obojus), B. Vaikutis (klavesinas)
13 d. 19 val. – A. Slapovskio „NUO RAUDONOS ŽIURKĖS IKI ŽALIOS ŽVAIGŽDĖS". Rež. – D. Rabašauskas	14 d. 12.45 <i>Vainuto vidurinėje mokykloje</i> , 14 d. 17 val. <i>Švėkšnos Saulės gimnazijoje</i> , – Čiurilonio kuartetas. Solistas M. Levickis (akordeonas)
15 d. 19 val. – „LAISVĖS DIMENSIJA". Rež. – E. Malevičius (Kauno proceso teatras)	14 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – A. Budrio atsišveikinimui su „Trimito" orkestru. Valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas". Dir. – U. Vaiginius. Solistai A. Budrys (klarnetas), V. Giedraitis (klarnetas), P. Vyšniauskas (saksofonas)
Kauno kameriniis teatras	9, 11 d. 19 val. – „Post scriptum" (pagal M. Delibes romaną „Penkios valandos su Mariju"). Idėjos aut., rež. ir atlikėja – E. Tulevičiūtė, spektaklio muzikinio sprendimo autorė ir flamenco solistė – B. Bublytė. Spektaklyje dalyvauja flamenco klubo „Tientos" šokėjai ir pianistas F. Zakrevskis
9 d. 18 val. – M. Walczako „PIRMASIS KARTAS". Rež. – S. Rubinovas	
10 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ	

Bibliografinės žinios**GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS**

Aptykieliai trys : eileraščiai / Artūras Valionis. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 103, [1] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9986-39-728-1 (jr.)

Dagilio, suns ir kiti šešeliai : romanai / Liudas Gustainis. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 445, [1] p. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9986-39-720-5 (jr.)

Liudas Dovydėnas, 1906-2000 : [rašytojas] : bibliografijos rodyklė / Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešoji biblioteka ; [parengė Audronė Tupalskienė (bibliografijos sudarytoja), Rita Viškaitienė (redaktorė)]. – Vilnius : Margi raštai, 2012 (Vilnius : Petro ofsetas). – 119, [1] p., [10] iliustr. lap. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-9986-09-431-9 (jr.)

Graži tu mano : lyrika, poema / Maironis ; [parengė Valentinas Sventickas]. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 413, [1] p. : portr. – (Lietuvių literatūros lobynas: XX amžius : LLL / visuomeninė redaktorių taryba: Viktorija Daujotytė ... [et al.], ISSN 1822-2307 ; Nr. 30). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-9986-39-721-2 (jr.)

Kausytos žygys : autobiografinė beletristiką ir eileraščiai / Albinas Bernotas. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 287, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 1300 egz. – ISBN 978-9986-39-724-3 (jr.)

Man galima, ož žydas / Oliver Polak, Jens Oliver Haas ; iš vokiečių kalbos vertė Edita Frejerytė. – Vilnius : Gimtasis Žodis, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 174, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-16-410-4 (jr.)

Man vėtra sesuo : proza, iš poezijos / Kazys Boruta ; [sudarė Dalia Striogaitė]. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 491, [1] p. : portr. – (Lietuvių literatūros lobynas: XX amžius : LLL / visuomeninė redaktorių taryba: Viktorija Daujotytė ... [et al.], ISSN 1822-2307 ; Nr. 26). – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9986-39-716-8 (jr.)

Czeslavo Miloszo kūryba: modernioji LDK tradicijų tąsa : straipsnių rinkinys / [sudarytojas Mindaugas Kvietkauskas]. – Vilnius : Lietuvos literatūros ir tautosakos institutas, 2012 (Vilnius : Petro ofsetas). – 299, [1] p. – Santr. angl. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-609-425-073-6

Netobuliej : [romanas] / Tom Rachman ; iš anglų kalbos vertė Emilia Ferdmanaitė. – Vilnius : Vaga, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 317, [2] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-5-415-02259-5

Nutrinami : eileraščiai / Nerijus Cibulkas. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 70, [2] p. – (Pirmoji knyga : PK). – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9986-39-729-8

Petitio : romanai / Jutta Noak. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 313, [2] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-39-726-7 (jr.)

Poetinis Druskininkų rudo = Druskininkai poetic fall : almanachas / sudarytojas ir vyriausiasis redaktorius Marius Burokas. – Vilnius : Vaga, [2012]. – ISSN 1822-3079

2012. – [2012] (Vilnius : BALTO print). – 309, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 500 egz.

Raudoni sandaliukai : esė: amžinybės akimirkos / Dolores Kazragytė. – Vilnius : Tyto alba, 2012 (Vilnius : BALTO). – 295, [1] p. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-9986-16-911-6 (jr.)

Rinktiniai raštai / Liudas Dovydėnas. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2002-2012. – 8 t. – Virš. aut. nenurodytas. – ISBN 9986-39-209-8. – ISBN 978-9986-39-209-5. – ISBN 978-9986-39-209-8 (klaidinės) (jr.)

T. 8 : romanai, pjesė, laiškai / [parengė ir redagavo Vytautas Girdžiauskas]. – 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 505, [2] p. : portr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9986-39-717-5

Spinozos problema : [romanas] / Irvin D. Yalom ; iš anglų kalbos vertė Viktorija Labuckienė. – Vilnius : Vaga, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 405, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-5-415-02258-8 (jr.)

Stebuklingas išgyjimas : [detektyvinis romanai] / Harlan Coben ; iš anglų kalbos vertė Vilma Krinevičienė. – Kaunas : Jotemai, [2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 397, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-348-3 (jr.)

Stiklinė : eileraščiai / Stasys Stacevičius. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 182, [2] p. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9986-39-725-0 (jr.)

Susitarimas : romanai / Jodi Picoult ; iš anglų kalbos vertė Vilmantas Vilkončius. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 441, [1] p. – Tiražas 4500 egz. – ISBN 978-609-01-0112-4 (jr.)

Šélas : [detektyvinis romanai] / Tess Gerritsen ; iš anglų kalbos vertė Jonas Čeponis. – Kaunas : Jotemai, [2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 381, [2] p. – Tiražas [2500] egz. – ISBN 978-9955-13-347-6 (jr.)

Vaivorykštė ir neandertalietis : esė / Alis Baltierius. – Vilnius : Lietuvos rašytoju sąjungos leidykla, 2012 (Vilnius : Petro ofsetas). – 110, [2] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-39-718-2

Žvelk į arleinukus! : [romanas] / Vladimir Nabokov ; iš anglų kalbos vertė Rasa Drazdauskienė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 266, [1] p. – („Baltų lankų“ rinktinė proza, ISSN 1822-6930). – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9955-23-601-6 (jr.)

„007 operacija Skyfall“

Savaitės filmai

007 operacija Skyfall ****

Paskutinė Bondo misija žlugo, M16 užpuolama, jai kyla pavojus iš išorės ir vidaus, M turi reorganizuoti agentūrą, o agentui 007 reikės susidoroti su visais pavojais, net nesvarbu, kokią kainą už tai sumokant Samo Mendeso („Amerikietiškos grožybės“) režisueras naujusias filmus apie Džeimsą Bondą dar kartą patvirtina, kad tikri vyrai liko tik kine, visi kiti dalyvauja rinkimuose. Bondas ir vėl yra Danielis Craigas, M – Judi Dench, pagrindinis „blogietis“ – Javieras Bardemas, nauja gražuolė – Berenice Marlohe, taip pat vaidina Ralphas Fiennesas, Naomiie Harris, Benas Whishaw, Albertas Finney. Ir vėl retorinius klausimas: kodėl lietuviški filmų pavadinimai tokie beviltiški? (JAV, 2012) (Vilnius, Kaunas)

Apgaulinga aistra ***

Fondų magnatas Robertas Mileris (Richard Gere) – charizmatiškas aferistas ir genialus meilužis. Jis jau priprato būti laukiamas žmonos ir meilužės, kurios kartais, deja, kelia didelius skandalus. Mileris daro pinigus tiesiog iš oro. Tačiau toks verslas netrunka ilgai. Pajutęs, kad padai syla, vyras nori kuo greičiau parduoti ji dideliam bankui. Bet nenumatytį įvykiai ir kvailos kliaudos pastumėja ji veikti desperatiskai... Nicholaso Jareckio filme taip pat vaidina Susan Sarandon, Timas Rothas, Laetitia Casta, Brit Marling, Williamsas Friedkinas (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Grėsmingas ***

Detectyvų, kuriu pagrindas – realūs įvykiai, autorius Elisonas (Ethan Hawke) kartu su šeima persikelia į mažą miestelį ir apsigyvena sename name. Visi jo ankstesni gyventojai buvo nužudyti. Rašytojas randas 8 mm kino juostas, kurios padės įminti musikaltimą. Bet nieko nebūna veltui. Name pradeda dėtis siaubingi dalykai, ir rašytojo šeimai iškyla pavojus. Scotto Derricksono filmas pirmiausia, žinoma, skirtas kruvinų siaubų mėgėjams (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Kelyje ***

Po tévo mirties pradedantis rašytojas Selas Paradaizas susipažista su jaunu ir žaviu Dinu Moriarčiu. Šis ką tik išėjo iš kalėjimo ir yra vedęs gražuolę Marilu. Visi trys tampa neišskiriamais draugais. Siekdami višķos laisvės jie nesitaiko su jokiais gyvenimo sąlygiškumais ir leidžiasi į kelionę, atrasdami pasaulį, kitus žmones ir save. Pagal bitnikų kartos bibliją – Jacko Kerouaco romaną – sukurtame Walterio Salleso filme pagrindinius vaidmenis sukurė Kristen Stewart, Amy Adams, Kirsten Dunst, Viggo Mortensenas, Steve'as Buscemi, Garretas Hedduntas, Tomas Sturridge'as (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Brazilija, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Pragaras rojuje ***

Ispanų režisierius Juano Antonio Bayonos filme pagrindinius vaidmenis sukurė Naomi Watts, Tomas Hollandas, Ewanas McGregoras ir Geraldine Chaplin. Tai tikra istorija pagrįstas pasakojimas apie šeimą, kurios Kalėdu atostogas Tailande 2004-ųjų gruodij nutraukė cunamis. Kartu su tūkstančiais kitų, atsidūrusių katastrofos centre, šeima stengiasi išgyventi ir atrasti vieni kitus (Ispanija, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Septyni psychopatai ***

Nevykėlis rašytojas neteko įkvėpimo ir niekaip negali susidoroti su nauju scenarijumi. Aplinkybės ir ekscentriški draugeliai jį įtraukia į šuns vagystę. Bet pavogtas šuo – ne šiaip sau keturkojis, o svarbiausio miesto gangsterio numylėtinis. Gangsteriu užteks tik pajudinti mažaji pišteli, kad niekšai būtų surasti ir nubausti. „Reikalų Brugėjė“ režisierius Martino McDonagh filme pagrindinius vaidmenis sukurė Colinas Farellas, Woody Harrelsonas, Abbie Cornish, Christopheris Walkenas, Olga Kurylenko, Samas Rockwellas (D. Britanija, 2012). (Vilnius, Kaunas)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė

Publicistika – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

9–18 d. – „Scanorama 2012“ (dok. f., Norvegija) – 15 val. (seansas senjoram) 16 val.; 13, 15 d. – Pasimatymas (Rusija) – 16 val.; 14 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

9–12 d. – Vėžliuko Semio nuotykiai 2 (3D, Belgija) – 10.15, 12.30, 14.45, 16.45, 19 val.

11 d. – Ambasadorius (dok. f., Danija) – 19 val.

11 d. – Sraigės kiaute (dok. f., Švedija, Danija) – 21 val.

12 d. – Sofija (Danija, Norvegija, Švedija) – 15 val.

12 d. – Kuma (Austrija) – 18 val.

12 d. – Prispažinimas (Austrija) – 19.45

13 d. – Po sniegų (dok. f., Vokietija) – 19 val.

13 d. – Kas lieka (Vokietija) – 21 val.

14 d. – Nuogas prie globo (Suomija) – 17.15

14 d. – Laužyt garsą (dok. f., Suomija, Tanzanija, D. Britanija, Belgija, Portugalija) – 21 val.

15 d. – Apsisprendimas (Prancūzija, D. Britanija, Vokietija, Austrija) – 17 val.

15 d. – Atsiprašau, kad sutrukdiu (Danija) – 19 val.

15 d. – Hanusenas (Vengrija, Vakarų Vokietija, Austrija) – 21 val.

10 d. – programa „Laikas eina per miestą. Maišaujanti sovietmečio dokumentika“ – 19 val.

10 d. – animacijos programa „Pasakų pasaulis“ – 13 val.; 11 d. – animacijos programma „Istorijos mažyliams“ – 13 val.

Pasaka

9 d. – Atostogos prie jūros (Prancūzija) – 17.15; 10, 13 d. – 17 val.; 11, 12 d. – 19.15; 14 d. – 21 val.; 15 d. – 17.45

9, 10 d. – Grėsmingas (JAV) – 19.30; 11 d. – 20.15; 12 d. – 21.30; 13 d. – 19.15; 15 d. – 21.45

9, 10 d. – 360 laipsnių: meilės ir nuodėmių ratu (JAV, Austrija, Prancūzija, Brazilija) – 22 val.

9 d. – Hasta la vista (Belgija) – 18.30; 11, 12 d. – 17 val.; 13 d. – 21.30

9 d. – I Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 21 val.; 10 d. – 18.30; 14 d. – 17.15; 15 d. – 18 val.

9 d. – Pragaras rojuje (JAV) – 13.15, 18 val.; 9–14 d. – Asterikas ir Obelikas Jos Didžiųjų tarnyboje (3D, Prancūzija) – 11.45, 16.30; 15 d. – 11.45; 9–15 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsradimas (JAV) – 11.15; Karališka drąsa (JAV) – 11 val.; 9, 10 d. – Pagrobimas 2. Neišvengiamas kerštas (JAV) – 19.15, 23.45; 11–15 d. – 19.15; 9–15 d. – Kazino apiplėsimas (JAV) – 21.30

Romuva

9 d. – Mėnesienos karalystė (JAV) – 19 val.; 11 d. – 20 val.; 9 d. – Kelyje (Prancūzija, D. Britanija, JAV) – 21 val.; 14 d. – 18 val.; 11 d. – Spragtukas (D. Britanija, Vengrija) – 14 val.; 11 d. – Lok, stok arba šauk (D. Britanija) – 16 val.; 11 d. – Subtilumas (Prancūzija) – 18 val.

Cinamonas

15 d. – Saulėlydis (JAV) – 12.30; Jaunatis (JAV) – 14.45; Užtemimas (JAV) – 17.15;

Brekšanti aušra. 1 dalis (JAV) – 19.30;

Brékšanti aušra. 2 dalis (JAV) – 22 val.

9–11, 14, 15 d. – Vėžliuko Semio nuotykiai 2 (3D, Belgija) – 10.45, 12.45, 18.45

9–15 d. – 007 operacija Skyfall (JAV) – 12.15, 15.30, 18.30, 20.45, 21.40; Grėsmingas (JAV) – 19.15, 21.30

9–14 d. – Kazino apiplėsimas (JAV) – 16, 22 val.; 9–11, 14, 15 d. – Monstrų viešbutis (3D, JAV) – 14.45, 16.45; 12, 13 d. – 16.45

9–12, 14, 15 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 11.45, 13.45, 15.45, 17.45, 19.45; 13 d. – 12.15, 14.15

9–11, 14, 15 d. – 007 operacija Skyfall (JAV) – 11.45, 13.45, 15.45, 17.45, 19.45; 13 d. – 12.15, 14.15

9–14 d. – Pragaras rojuje (JAV) – 13.15, 18 val.; 9–14 d. – Asterikas ir Obelikas Jos Didžiųjų tarnyboje (3D, Prancūzija) – 11.45, 16.30; 15 d. – 11.45; 9–15 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsradimas (JAV) – 11.15; Karališka drąsa (JAV) – 11 val.; 9, 10 d. – Pagrobimas 2. Neišvengiamas kerštas (JAV) – 19.15, 23.45; 11–15 d. – 19.15; 9–15 d. – Kazino apiplėsimas (JAV) – 21.30

Z

„Skalvijos“ kino centras

„Scanorama 2012“

9 d. – Būsena (dok. f., Vokietija) – 16.30, 14 d. – 19.30

9 d. – Vasaros žaidimai (Šveicarija) – 18 val.

9 d. – Mefistas (Vakarų Vokietija, Vengrija, Austrija) – 20 val.

10 d. – Liv Ullmann – scenos iš gyvenimo

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“,

Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.

Eli paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 900 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR Kultūros rėmimo fondas,

Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondas

15 d. – Be jokios gėdos (Lenkija) – 17 val.

10 d. – Gyvatės kiaušinis (Vakarų Vokietija, JAV) – 21 val.

11 d. – Neregėj žemė (rež. A. Stonys) – 15 val.

11 d. – Pulkininkas Redlis (Jugoslavija, Vengrija, Austrija, Vakarų Vokietija) – 16.20

11 d. – Ambasadorius (dok. f., Danija) – 19 val.

11 d. – Sraigės kiaute (dok. f., Švedija, Danija) – 21 val.

12 d. – Sofija (Danija, Norvegija, Švedija) – 15 val.

12 d. – Kuma (Austrija) – 18 val.

12 d. – Prispažinimas (Austrija) – 19.45

13 d. – Po sniegų (dok. f., Vokietija) – 19 val.

13 d. – Kas lieka (Vokietija) – 21 val.

14 d. – Nuogas prie globo (Suomija) – 17.15

14 d. – Apgaulinga aistra (JAV) – 17, 19.30, 21.50; 10 d. – 17, 23.30; 11–13 d. – 17, 19.30, 21.50; 14 d. – 19.30, 21.50; 14 d. – 19.30, 21.50;

15 d. – 17, 21.50

9–5 d. – Septyni psychopatai (D. Britanija) – 13.30, 16, 18.30, 21, 23.15; 11–15 d. – 13.30, 16, 18.30, 21 val.

13 d. – Coldplay Live 2012 – 18.30